

Onderzoeksrapport

Standaarden en beveiliging
in het po, vo, mbo en ho

Utrecht, april 2015

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Onderwijs Innovatie Groep in opdracht van de directie Kennis van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap.

Opdrachtgever

Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW)
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw

Informatie

T: 070 412 34 56
F: 070 412 34 50

Uitvoer

Onderwijs Innovatie Groep (OIG)
Herenstraat 35
3512 KB Utrecht
www.oig.nl

Informatie

T: 06 45 16 16 43
E: kim.schut@oig.nl

Projectgroep

Bram Gaakeer, projectleider OCW
HP Kohler, contactpersoon Kennisnet
Ariane Goosens, contactpersoon SURF
S.C. Telderman, MSc, projectleider onderzoek OIG

©Onderwijs Innovatie Groep, Utrecht 2014-2015

Geheel of gedeeltelijke overname of reproductie van de inhoud van deze uitgave op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende is verboden, behoudens de beperkingen bij de wet gesteld.

INHOUD

Samenvatting	4
1 Over dit onderzoek.....	7
1.1 Achtergrond.....	7
1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen.....	8
1.3 Aanpak.....	8
1.4 Instrumenten en analyse.....	9
1.5 Respons, betrouwbaarheid en representativiteit	10
1.6 Complexiteit en interpretatie.....	11
1.7 Verbeteracties monitor.....	11
2 Uitkomsten van dit onderzoek.....	12
2.1 Bekendheid met standaardisatie.....	12
2.1.1 Onderwijsinstellingen	14
2.2 Toepassing van algemene standaarden	17
2.2.1 Onderwijsinstellingen	19
2.2.2 Leveranciers/uitgevers	21
2.3 Toepassing van standaarden voor veiligheid en privacy	23
2.3.1 Onderwijsinstellingen	26
2.3.2 Leveranciers/uitgevers	39
2.4 Toepassing van standaarden voor digitaal leermateriaal	41
2.4.1 Onderwijsinstellingen	43
2.4.2 Leveranciers/uitgevers	47
2.5 Toepassing van standaarden voor toetsen en examineren.....	51
2.5.1 Onderwijsinstellingen	53
2.5.2 Leveranciers/uitgevers	56
Bijlage I: Respons en achtergrondkenmerken	59
Bijlage II: Respons instellingen en respondenten.....	60
Bijlage III: Antwoorden open vragen - Scholen.....	61
Bijlage IV: Antwoorden open vragen - Uitgevers	68

Samenvatting

Er is een toename in het aantal en gebruik van digitale, instellingsoverstijgende diensten en voorzieningen binnen het Nederlandse onderwijs- en onderzoekdomein. Hierdoor moeten organisaties steeds meer samenwerken in ketens. Deze kunnen beter op elkaar worden afgestemd als er afspraken zijn over de te gebruiken standaarden.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft daarom gevraagd om dit monitor onderzoek uit te voeren onder instellingen in het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), middelbaarberoepsonderwijs (mbo) en hoger onderwijs (ho) en leveranciers aan die instellingen.

Dit is het eerste onderzoek op deze schaal. Het doel van het onderzoek is primair om een inventarisatie te doen die zicht geeft op: *de toepassing van standaarden in het onderwijs door scholen en leveranciers en de verschillen per sector*.

Daarnaast is het onderzoek gericht op het in kaart brengen van verbeteracties voor vervolgmetingen van de monitor.

Complexiteit van het onderzoek

Het gaat om een breed en complex onderzoek. Dit komt voort uit een combinatie van factoren, die mede tijdens deze eerste meting aan het licht zijn gekomen.

Ten eerste zijn er vijf verschillende thema's, waarop standaarden van toepassing zijn, in deze vragenlijst opgenomen. Dit maakt de vragenlijst zeer divers.

Ten tweede verschilt het per sector waar standaarden binnen onderwijsinstellingen belegd zijn, dit kan per thema waarop standaarden van toepassing zijn verschillen.

Ten derde verschilt het welke functionaris verantwoordelijk is voor de toepassing van standaarden, ook dit kan per thema verschillen.

Op basis van deze bevindingen zijn verbeteracties voor de monitor gedefinieerd die in toekomstige metingen kunnen worden meegenomen.

Resultaten van het onderzoek

De online vragenlijst voor onderwijsinstellingen is ingevuld door 582 respondenten, 446 uit het po, 97 uit het vo, 30 uit het mbo (45 % van doelgroep) en 9 uit het ho (17 % van doelgroep). De online vragenlijst voor leveranciers is door 12 respondenten ingevuld.

Interpretatie van de resultaten

De resultaten geven een goede indicatie van de toepassing van standaarden in het onderwijs en de verschillen per sector ook al zijn deze, behalve in het po, naar statistische normen onvoldoende om betrouwbare uitspraken per sector te kunnen doen.

In veel gevallen laat het onderzoek dusdanige verschillen zien dat op basis van de verschillen kan worden aangegeven waar het relatief beter gaat en waar minder goed. Aan de hand hiervan kan vastgesteld worden welke verbeteracties zinvol zijn.

Hieronder zijn de resultaten per thema uitgewerkt.

Bekendheid met standaardisatie

Het merendeel van de onderwijsorganisaties ziet het belang van standaarden en ketenbredevoorzieningen in en eenderde tot ruim de helft van de organisaties ervaart knelpunten op gebied van het uitwisselen van gegevens tussen systemen. De bekendheid met de activiteiten van Edustandaard, Kennisnet en Surf is op dit gebied minder, zeker in het po en vo.

Wat er van onderwijsorganisaties wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid is nog veel minder bekend, alleen in het ho is men daar (gedeeltelijk) van op de hoogte.

Toepassing van algemene standaarden

Het informatiebeleid is in het po, vo en mbo bij ongeveer de helft van de onderwijsinstellingen aanwezig. Verder wordt dit in het vo en mbo nog in een eenderde op korte termijn gerealiseerd. In het ho is informatiebeleid al vrijwel op alle instellingen aanwezig.

In het po en vo wordt vrijwel geen gebruik gemaakt van een onderwijs – of sectorarchitectuur, in het mbo en ho is dit andersom. Wel wordt in het po en vo door ruim driekwart van de organisaties een standaard gebruikt voor de uitwisseling van leerlinggegevens. In meer dan de helft van de gevallen is dit de OSO-standaard, waarvoor ongeveer de helft is gecertificeerd. In het mbo en ho ligt het gebruik van standaarden voor de uitwisseling van leerlinggegevens lager, al is hier wel behoefte aan.

De bekendheid van uitgevers en leveranciers met algemene standaarden is wisselend, het Onderwijsbegrippenkader, Gegevenswoordenboek DUO en de Edukoppeling transactiestandaard zijn het beste bekend, het Kernmodel Onderwijs Informatie minder. Van de specifieke standaarden voor de uitwisseling van leerlinggegevens is vooral de OSO-standaard bekend bij tweederde, het VO-MBO overstapdossier bij eenderde. Het gebruik blijft nog achter omdat dit veelal (nog) niet van toepassing is. Wel zijn alle responderende uitgevers betrokken bij een werkgroep standaarden voor gegevensuitwisseling.

Toepassing van van standaarden voor veiligheid en privacy

De meerderheid van de onderwijsinstellingen heeft al beleid op gebied van informatiebeveiliging en privacy of realiseert dit op korte termijn. De bekendheid met diverse toetskaders zoals WBP, ISO 27001 en 27002, SURF normenkaders en ROSA katern Privacy is onder respondenten uit het po beperkt. In het vo kent men vooral ISO en SURF juridisch normenkader cloudservices. In het mbo en ho zijn alle kaders goed bekend. Binnen het po worden in ongeveer een vijfde van de gevallen risico-analyses uitgevoerd ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy. In het vo is dat drievijfde en in het mbo en ho doen vrijwel alle instellingen dit. In alle sectoren is in ongeveer een vijfde van de gevallen een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens.

Het gebruik van toetskaders betreft in het po en vo vooral de OSO-kwalificatie, die in ruim driekwart van de instellingen die hiermee bekend is wordt toegepast. Uit de open antwoorden blijkt er gebruik wordt gemaakt van de OSO-kwalificatie omdat dit een (verplichte) afspraak is/wordt tussen po en vo. In het mbo en ho worden naast de WBP-kaders, ook ISO 27001 en 27002 en het SURF juridisch normenkader cloudservices veel toegepast. Voor ISO geldt dat dit wordt ingezet als onderdeel van beleid, het SURF juridisch normenkader cloudservices wordt gezien als een nuttig en toepasbaar hulpmiddel. In het po worden ongeveer eenderde van de controles intern uitgevoerd en zijn audits bijna altijd intern. In het vo worden ook in eenderde extern audits uitgevoerd. In het mbo en ho ligt het aantal interne controles hoger. Hetzelfde geldt voor de externe audits, drievijfde van de instellingen doet dit extern. Over het algemeen doen grotere organisaties (meer dan 150 fte) meer op gebied van informatiebeveiliging en privacy, zowel op gebied van beleid, de bekendheid met toetskaders als het gebruik van die toetskaders.

Uitgevers/leveranciers zijn deels bekend met bevraagde kaders, de OSO-kwalificatie en ISO 27001 en 27002 zijn het beste bekend. Bijna de helft kent geen van deze kaders. Hetzelfde geldt voor het gebruik. Driekwart van de uitgevers/leveranciers zegt dat zij vragen krijgen van onderwijsinstellingen ten aanzien van beveiligingsbeleid en de helft adviseert om beveiligingsstandaarden te gebruiken. Dat betreft vooral wachtwoorden en https. Ook stelt ruim een vijfde eisen aan de beveiliging van ketenpartners.

Toepassing van van standaarden voor digitaal leermateriaal

Veel onderwijsinstellingen in het po, vo en mbo hebben leermiddelenbeleid, tweederde tot viervijfde van de respondenten zegt dat hun organisatie dit (op korte termijn) heeft ontwikkeld, in het ho komt leermiddelenbeleid nog minder voor. In het po en mbo gebruikt circa tweederde standaarden bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen, in het vo is dit tweevijfde maar dit kan vertekend zijn door het relatief grote aandeel van de respondenten die dit niet weet. Hetzelfde geldt voor het ho. Binnen alle sectoren wordt samengewerkt met 1 of meerdere distributeurs en maken onderwijsinstellingen gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. In het mbo en ho is dit duidelijk minder, daar is het ook vaker zo dat de student/ouder de leermiddelen betaalt dan in het po en vo. Minder dan eenderde van de responderende leveranciers/uitgevers maakt gebruik van de standaarden en bouwblokken zoals NL-LOM, OBK, Productlist Service en Edurep en ECK Distributie en Toegang, Directe Toegang (BDL), Basispoort, De Kennisnet Federatie. Diegene die dit wel doen zijn verdeeld over de kwaliteit en het rendement dat dit oplevert.

Toepassing van van standaarden voor toetsen en examineren

Meer dan driekwart van de onderwijsinstellingen in het vo en ho maken gebruik van een toetsapplicatie voor het afnemen van digitale toetsen, in het mbo is dat zelfs negen op de tien, het po blijft nog achter (iets meer dan de helft). Het gebruik van digitale examens/tentamens is in het vo, mbo en ho geïmplementeerd door ongeveer de helft van de instellingen. Standaarden worden in verschillende mate gebruikt door de responderende leveranciers/uitgevers. UWLR leerlinggegevens wordt door viervijfde gebruikt, UWLR leerresultaten en DULT leertoetsen door ongeveer de helft. NL QTI en DEP in mindere mate. Over de meest gebruikte standaarden is ruim de helft tevreden al is men nog verdeeld over het rendement dat dit oplevert.

1 Over dit onderzoek

1.1 Achtergrond

Er is een toename in het aantal en gebruik van digitale, instellingsoverstijgende diensten en voorzieningen binnen het Nederlandse onderwijs- en onderzoekdomein. Hierdoor moeten organisaties steeds meer samenwerken in ketens. Binnen het onderwijsdomein worden de contentketen (primaire proces) en de administratieve processen onderscheiden. Zowel de contentketen als de administratieve processen kunnen beter op elkaar worden afgestemd als er afspraken zijn over de te gebruiken standaarden.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft hierin een stelselverantwoordelijkheid. In de toekomstige ontwikkelingen van digitale instellingsoverstijgende diensten en voorzieningen is een belangrijke rol weggelegd voor Edustandaard. Zij stelt standaarden vast, monitort het gebruik en bepaalt op basis van de evaluatie welke bijsturing nodig is om het gebruik te bevorderen. De bijsturing kan heel divers zijn. Bijvoorbeeld betere communicatie, afspraken met leveranciers of bijstellen van standaarden. Hiervoor moet een leercirkel worden ingericht.

Met de Standaardisatieraad is de doelstelling van dit monitoronderzoek afgestemd, te weten: de toepassing van standaarden in het onderwijs in kaart te brengen, voor verantwoording op stelselniveau.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft daarom gevraagd om dit monitor onderzoek uit te voeren onder instellingen in het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), middelbaarberoepsonderwijs (mbo) en hoger onderwijs (ho) en leveranciers aan die instellingen.

Dit is het eerste onderzoek op deze schaal. Het doel van het onderzoek is primair om een inventarisatie te doen die zicht geeft op: *de toepassing van standaarden in het onderwijs door scholen en leveranciers en de verschillen per sector*.

Daarnaast is het onderzoek gericht op het in kaart brengen van verbeteracties voor vervolgmetingen van de monitor.

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt ingedeeld. Dit eerste hoofdstuk omvat de onderzoeksdoelstelling, -vragen, -aanpak, respons, instrumenten en analyse.

In hoofdstuk twee wordt een overzicht gegeven van de uitkomsten van dit onderzoek.

In Bijlage I worden de respons en achtergrondkenmerken van respondenten beschreven.

In Bijlage II worden tenslotte de antwoorden die op de open vragen gegeven zijn gerapporteerd.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is primair om het gebruik van standaarden in het onderwijs in kaart te brengen, voor verantwoording en sturing op stelselniveau. Dit onderzoek geeft antwoord op de volgende onderzoeksvraag:

Wat is de toepassing van standaarden in het onderwijs door scholen en leveranciers?

De volgende deelvragen zijn geformuleerd:

1. Wat is de bekendheid met standaardisatie in het onderwijs?
2. Wat is de toepassing van algemene standaarden?
3. Wat is de toepassing van standaarden voor veiligheid en privacy?
4. Wat is de toepassing van standaarden voor digitaal leermateriaal?
5. Wat is de toepassing van standaarden voor toetsen & examineren?

Daarnaast is het onderzoek gericht op het in kaart brengen van verbeteracties voor vervolgmetingen van de monitor.

1.3 Aanpak

Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag is gekozen voor een inventariserend onderzoek middels een online vragenlijst.

In de opzet van het onderzoek is er rekening gehouden met de wens om herhaalmetingen uit te voeren waarbij de ontwikkeling in het gebruik van standaarden inzichtelijk wordt gemaakt. Dit zou het eerste meetmoment, de nulmeting, zijn.

Doelgroepen

Voor de online vragenlijst zijn respondenten uit onderwijsinstellingen en leveranciers aan die instellingen uitgenodigd.

Onder de onderwijsinstellingen zijn bestuurders, (bovenschools) directeuren en ict-coördinatoren in het po en het vo uitgenodigd en CIO's, directeuren ict en informatiemanagers in het mbo en het ho. In bijlage II is meer informatie opgenomen over aangeschreven selectie.

Onder de leveranciers aan die instellingen zijn uitgeverijen, distributeurs en software leveranciers van leerlingadministratie- en leerlingvolgsystemen uitgenodigd.

Uitnodiging en herinnering

Respondenten binnen het po, vo en mbo hebben via OIG een uitnodiging per e-mail ontvangen en een herinnering indien een reactie uitbleef. Om de respons binnnen het mbo nog verder te stimuleren is er ook een reminder verstuurd vanuit saMBO. Respondenten binnen het ho zijn niet door OIG aangeschreven maar hebben een uitnodiging ontvangen via Surf. Ook is er een reminder verstuurd vanwege achterblijvende respons onder deze doelgroep.

Respondenten voor de vragenlijst onder leveranciers/uitgevers zijn door opdrachtgever geselecteerd en hebben zowel een persoonlijke uitnodiging ontvangen vanuit OIG als het verzoek om deel te nemen aan het onderzoek via de standardisatieraad Edustandaard.

1.4 Instrumenten en analyse

Instrument

Er zijn twee vragenlijsten ontwikkeld, één voor onderwijsinstellingen en één voor leveranciers. Elke vragenlijst bestaat uit een vijftal onderdelen. Deze zijn bepaald en afgestemd door OCW. De door de opdrachtgever aangeleverde papieren vragenlijsten zijn door OIG geprogrammeerd in een online enquête-tool.

Tussentijdse aanpassing: Na het uitzetten van de vragenlijst bleek dat niet alle respondenten voldoende kennis hadden om op alle vragen antwoord te geven, daarom is bij een aantal vragen een 'weet ik niet' optie toegevoegd. Na de eerste week veldwerk is dit toegevoegd aan de vragenlijst om uitval te voorkomen. Ook is de volgorde van de vragen in de online vragenlijst aangepast (complexere meer naar achter). Ook deze maatregel is genomen om uitval te voorkomen. Vragen zijn inhoudelijk niet aangepast, alle respondenten hebben dus wel dezelfde vragen beantwoord.

Analyse

Allereerst is de dataset gecontroleerd op bijvoorbeeld invultijd en de kwaliteit van antwoorden (bijvoorbeeld missing values, onmogelijke combinaties, outliers, straight liners). 'Verdachte' respondenten zijn verwijderd uit het databestand.

Met het 'schone' databestand zijn analyses uitgevoerd voor vragen waarvoor dit relevant wordt geacht. Hier is geanalyseerd op achtergrondvariabelen voor significante verschillen, te weten instellingsgrootte (fte) en functie.

Toelichting clustering open antwoorden

Bij de clustering van de open antwoorden zijn deze als vragen met meerdere antwoorden mogelijk beoordeeld. Veelvoorkomende antwoorden hebben een eigen categorie gekregen. De antwoorden zijn daar geteld. Indien in een antwoord van een respondent meerdere antwoorden zijn gegeven zijn deze bij meerdere categorieën geteld. De restcategorie is geteld onder 'overige antwoorden'.

Instellingsniveau i.p.v. respondentniveau

In dit onderzoek is bij aanvang uitgegaan van de respondent. In de analyse kwam de wens om, ten aanzien van de representativiteit, ook wat te zeggen over onderwijsinstellingen. Hiervoor heeft achteraf een analyse plaatsgevonden, de resultaten daarvan zijn opgenomen in bijlage II. Hierbij is het van belang om twee punten te benoemen.

Ten eerste was hier bij aanvang geen rekening mee gehouden en daarmee ook geen kenmerk van de instelling opgenomen. Dit is achteraf gebeurd en kon voor >92% van de respondenten worden herleid.

Ten tweede heeft in een aantal gevallen meer dan één persoon vanuit dezelfde organisatie gereageerd. De respons aantallen unieke onderwijsinstellingen wijken dan ook af van de aantallen unieke respondenten. In het po is 68% uniek, in het vo 56%.

Hierbij moet er verder rekening mee worden gehouden dat er zowel op school als bovenschoolsniveau antwoord is gegeven. Deze antwoorden zijn niet met elkaar in verband gebracht. Dit betekent dat in een aantal gevallen op verschillende niveaus voor een organisatie is gereageerd. Deze resultaten hebben geleid tot een verbeterpunt voor toekomstige monitoring waarbij een thema beter op instellingsniveau dan op respondentniveau kan worden uitgevraagd.

1.5 Respons, betrouwbaarheid en representativiteit

Het veldwerk van dit onderzoek heeft plaatsgevonden tussen half november 2014 en half januari 2015.

Respons

Onder onderwijsinstellingen is de online vragenlijst door 582 respondenten ingevuld. Daarvan zijn 446 po, 97 vo, 30 mbo (45% van de doelgroep) en 9 ho (17% van de doelgroep). In bijlage I zijn overzichten van de respons opgenomen per sector, functie en omvang van de onderwijsinstelling. Onder leveranciers/uitgevers is de online vragenlijst door 12 respondenten ingevuld.

Betrouwbaarheid en representativiteit

Om de *betrouwbaarheid* te bepalen is er, per sector, een betrouwbaarheidspercentage berekend op basis van het aantal unieke onderwijsinstellingen dat heeft gereageerd in relatie tot:

- De populatie unieke onderwijsinstellingen;
- Een foutenmarge van 5%;
- Een spreiding van de antwoorden van 50%.

Om de *representativiteit* te bepalen is er, per sector, gekeken naar:

- 1) het bronbestand waaruit de selectie is gemaakt die is aangeschreven, en of deze kan worden gezien als representatief;
- 2) de selectie/steekproef cq. de aangeschreven onderwijsinstellingen, en of deze kan worden gezien als representatief;
- 3) de respons cq. de unieke onderwijsinstellingen die de vragen hebben beantwoord, en of deze kan worden gezien als representatief.

De betrouwbaarheid ligt met bovenstaande uitgangspunten in de sector po op 90% en in de sector vo, mbo en ho is deze kleiner dan 75%.

In alle sectoren kan ten aanzien van de representativiteit worden gesteld dat:

- 1) het bronbestand kan worden gezien als representatief aangezien deze om en nabij alle onderwijsinstellingen in Nederland bevat;
- 2) de selectie/steekproef kan worden gezien als representatief aangezien dit een random set is uit het bronbestand (en in het ho de volledige set);
- 3) Het bepalen van de representativiteit van de respons, op omvang van de onderwijsinstellingen, is op dit moment niet mogelijk omdat de omvang van de onderwijsinstellingen in het bronbestand niet bekend zijn. Er kan dus geen uitspraak worden gedaan over de representativiteit van de respons.

1.6 Complexiteit en interpretatie

Het gaat om een breed en complex onderzoek. De resultaten geven een goede indicatie van de toepassing van standaarden in het onderwijs en de verschillen per sector ook al zijn deze, behalve in het po, naar statistische normen onvoldoende om betrouwbare uitspraken per sector te kunnen doen.

Complexiteit van het onderzoek

De complexiteit van dit onderzoek komt voort uit een combinatie van factoren, die mede tijdens deze eerste meting aan het licht zijn gekomen.

Ten eerste zijn er vijf verschillende thema's, waarop standaarden van toepassing zijn, in deze vragenlijst opgenomen. Dit maakt de vragenlijst zeer divers.

Ten tweede verschilt het per sector waar standaarden binnen onderwijsinstellingen belegd zijn, dit kan per thema waarop standaarden van toepassing zijn verschillen. De omvang van de onderwijsinstelling blijkt hier voor een aantal vragen een significant verschil te maken.

Ten derde verschilt het welke functionaris verantwoordelijk is voor de toepassing van standaarden, ook dit kan per thema verschillen. Dit bleek uit een kort vooronderzoek dat als doel had te bepalen wie er voor het onderzoek zouden worden benaderd. Het bleek dat het per instelling verschilt van de bestuurder, bovenschools directeur, directeur op de school tot de ict-coördinator op de school. Op basis van deze uitkomst zijn al deze functionarissen aangeschreven. In een aantal gevallen zijn er dan ook meerdere functionarissen per bestuurder en/of school aangeschreven. Hiermee bestaat het risico dat een respondent in meer of mindere mate kennis heeft van de bevroegde standaard op een thema. Gezien de wens om deze vragenlijst grootschalig uit te zetten is er door de opdrachtgever besloten dit zo te doen.

Interpretatie van de resultaten

Bij de interpretatie van de resultaten moet, naast bovenstaande punten over de complexiteit, ook rekening worden gehouden met de respons uit de verschillende sectoren. Deze is naar statistische normen, behalve in het po, onvoldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen per sector. Kortom, er moet rekening worden gehouden met een betrouwbaarheidsmarge. Hoe groot deze betrouwbaarheidsmarge kan per vraag verschillen. Ook is niet bekend hoe groot de marge is.

In veel gevallen laat het onderzoek dusdanige verschillen zien dat de resultaten kunnen worden gezien als een goede kwalitatieve indicatie. Op basis van de verschillen kan worden aangegeven waar het relatief beter gaat en waar minder goed. Aan de hand hiervan kan vastgesteld worden welke verbeteracties zinvol zijn.

1.7 Verbeteracties monitor

Voor toekomstige metingen zijn verschillende verbeteracties gedefinieerd:

- 1) de thema's waarop standaarden van toepassing zijn in losse vragenlijsten bevragen in plaats van in één lange vragenlijst met grote verscheidenheid en complexiteit;
- 2) per thema de doelgroep selecteren in plaats van alle thema's aan alle doelgroepen;
- 3) per sector onderscheid maken in de aanpak van het onderzoek en de benadering van respondenten;
- 4) per instelling benaderen in plaats van per respondent voor uitspraken op instellingsniveau;
- 5) in het po en vo separate aandacht voor besturen en en scholen;
- 6) in mbo en ho ook telefonische benadering voor betere respons;
- 7) gesloten antwoorden toevoegen bij de vragen die in deze meting open vragen waren.

2 Uitkomsten van dit onderzoek

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd aan de hand van de deelvragen. Per deelvraag wordt eerste een samenvatting met de meest opvallende resultaten weergegeven en vervolgens worden de resultaten per vraag gepresenteerd. In het **blauw** zijn in de tekst toevoegingen gedaan uit de gegeven open antwoorden.

2.1 Bekendheid met standaardisatie

De eerste deelvraag "Wat is de bekendheid met standaardisatie?" wordt in deze paragraaf behandeld.

Onderwijsinstellingen in het po, vo, mbo en ho is in dit kader gevraagd naar hun bekendheid met standaarden, de ervaring van knelpunten en wat er van hen wordt verwacht. Over dit onderwerp zijn geen vragen gesteld aan leveranciers/uitgevers. Hieronder zijn de resultaten samengevat.

In het **po** is...

- 68% van de organisaties (gedeeltelijk) bekend met de activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf en is het gebruik van open standaarden en ketenbrede voorzieningen vooral van belang voor het primaire en secundaire onderwijsproces (70% en 60%). Verder ervaart 30% in (zeer) hoge mate knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden. 2% van de organisaties in het po weet volledig wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, 17% gedeeltelijk en 81% niet of nauwelijks.

In het **vo** is...

- 79% van de organisaties (gedeeltelijk) bekend met de activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf en is het gebruik van open standaarden en ketenbrede voorzieningen vooral van belang voor het primaire en secundaire onderwijsproces (69% en 66%). Verder ervaart 48% in (zeer) hoge mate knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden. 3% van de organisaties in het vo weet volledig wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, 25% gedeeltelijk en 72% niet of nauwelijks.

In het **mbo** is...

- 100% van de organisaties (gedeeltelijk) bekend met de activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf en is het gebruik van open standaarden en ketenbrede voorzieningen vooral van belang voor het primaire en secundaire onderwijsproces (77% en 80%). Verder ervaart 53% in (zeer) hoge mate knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden. 10% van de organisaties in het mbo weet volledig wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, 47% gedeeltelijk en 43% niet of nauwelijks.

In het **ho** is...

- 100% van de organisaties (gedeeltelijk) bekend met de activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf en is het gebruik van open standaarden en ketenbrede voorzieningen van belang voor het primaire en secundaire onderwijsproces (67% en 89%) en ook voor het onderzoeksproces (67%). Verder ervaart 56% in (zeer) hoge mate knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden. 33% van de organisaties in het ho weet volledig wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, 67% gedeeltelijk en 0% niet of nauwelijks.

Samenvattend kan er gesteld worden dat het merendeel van de onderwijsorganisaties het belang van standaarden en ketenbredevoorzieningen voor het primaire en secundaire onderwijsproces inziet en dat eenderde tot ruim de helft van de organisaties knelpunten ervaart op gebied van het uitwisselen van gegevens tussen systemen. De bekendheid met de activiteiten van Edustandaard, Kennisnet en Surf op dit gebied is minder, zeker in het po en vo. Wat er van onderwijsorganisaties wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid is nog veel minder bekend, alleen in het ho is men daar (gedeeltelijk) van op de hoogte.

2.1.1 Onderwijsinstellingen

Vraag A02: Is uw organisatie bekend met de activiteiten met betrekking tot de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja en/of gedeeltelijk	67,5%	301	79,4%	77	100%	30	100%	9
Nee	32,5%	145	20,6%	20	0%	0	0%	0
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 67% van de organisaties (gedeeltelijk) bekend met de activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf en 33% niet;
- In het **vo** is 79% van de organisaties (gedeeltelijk) bekend met de activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf en 21% niet;
- In het **mbo** is 100% van de organisaties (gedeeltelijk) bekend met de activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf en 0% niet;
- In het **ho** is 56% van de organisaties (gedeeltelijk) bekend met de activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf en 0% niet;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het mbo en ho zijn activiteiten voor de ontwikkeling en het beheer van standaarden door Edustandaard, Kennisnet en Surf met 100% (gedeeltelijk) bekend beter bekend dan in het vo (79%) en in het vo beter dan in het po (67%).

Vraag A01: Op welk toepassingsgebied vindt u het gebruik van open standaarden en keten brede voorzieningen van belang?
(meerdere antwoorden mogelijk)

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
voor het primaire onderwijsproces	69,5%	310	69,1%	67	76,7%	23	66,7%	6
voor het secundaire proces	59,9%	267	66,0%	64	80,0%	24	88,9%	8
voor kantoor-toepassingen	5,6%	25	5,2%	5	3,3%	1	0,0%	0
voor het onderzoeksproces	20,4%	91	21,6%	21	20,0%	6	66,7%	6
voor geen van deze toepassingsgebieden	1,6%	7	2,1%	2	0,0%	0	0,0%	0
weet niet / geen mening	18,6%	83	20,6%	20	10,0%	3	0,0%	0
Anders, namelijk..	1,6%	7	3,1%	3	13,3%	4	22,2%	2
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is het gebruik van open standaarden en ketenbrede voorzieningen volgens 70% van de organisaties van belang voor het primaire onderwijsproces, volgens 60% voor het secundaire onderwijsproces, volgens 20% voor het onderzoeksproces en heeft 19% hierover geen mening;
- In het **vo** is het gebruik van open standaarden en ketenbrede voorzieningen volgens 69% van de organisaties van belang voor het primaire onderwijsproces, volgens 66% voor het secundaire onderwijsproces, volgens 22% voor het onderzoeksproces en heeft 21% hierover geen mening;
- In het **mbo** is het gebruik van open standaarden en ketenbrede voorzieningen volgens 77% van de organisaties van belang voor het primaire onderwijsproces, volgens 80% voor het secundaire onderwijsproces, volgens 20% voor het onderzoeksproces en heeft 10% hierover geen mening;

- In het **ho** is het gebruik van open standaarden en ketenbrede voorzieningen volgens 67% van de organisaties van belang voor het primaire onderwijsproces, volgens 89% voor het secundaire onderwijsproces, volgens 67% voor het onderzoeksproces en heeft 0% hierover geen mening;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in alle sectoren ziet men het belang van open standaarden en ketenbrede voorzieningen voor het primaire en secundaire onderwijsproces (circa 70%), in het mbo en ho liggen de percentages voor het secundaire proces hoger (80-90%) dan in het po en vo (60-66%). Ook is in het ho het belang voor het onderzoeksproces hoger (67%) ten opzichte van de andere sectoren (circa 20%).

Vraag A03: In welke mate ervaart uw organisatie knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen uw eigen systemen of met systemen van derden?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Zeer hoge mate	4,5%	20	5,2%	5	10,0%	3	0,0%	0
Hoge mate	25,3%	113	42,3%	41	43,3%	13	55,6%	5
Beperkte mate	62,6%	279	50,5%	49	46,7%	14	44,4%	4
Helemaal niet	7,6%	34	2,1%	2	0,0%	0	0,0%	0
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** ervaart 30% van de organisaties in (zeer) hoge mate knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden, 63% in beperkte mate en 8% niet;
- In het **vo** ervaart 48% van de organisaties in (zeer) hoge mate knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden, 51% in beperkte mate en 2% niet;
- In het **mbo** ervaart 53% van de organisaties in (zeer) hoge mate knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden, 47% in beperkte mate en 0% niet;
- In het **ho** ervaart 56% van de organisaties in hoge mate knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden, 44% in beperkte mate en 0% niet;
- **Vergelijking tussen sectoren:** vrijwel alle organisaties ervaren knelpunten bij het uitwisselen van gegevens binnen eigen systemen of met systemen van derden, in het po is dit in mindere mate dan in het vo, mbo en ho.

Vraag A04: Weet u wat er van uw organisatie wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, volledig	1,8%	8	3,1%	3	10,0%	3	33,3%	3
Ja, gedeeltelijk	17,0%	76	24,7%	24	46,7%	14	66,7%	6
Nee, niet of nauwelijks	81,2%	362	72,2%	70	43,3%	13	0,0%	0
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** weet 2% van de organisaties volledig wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, 17% gedeeltelijk en 81% niet of nauwelijks;
- In het **vo** weet 3% van de organisaties volledig wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, 25% gedeeltelijk en 72% niet of nauwelijks;
- In het **mbo** weet 10% van de organisaties volledig wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, 47% gedeeltelijk en 43% niet of nauwelijks;
- In het **ho** weet 33% van de organisaties volledig wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, 67% gedeeltelijk en 0% niet of nauwelijks;
- **Vergelijking tussen sectoren:** het po en vo weten het minste wat er van hen wordt verwacht in het kader van het open standaardenbeleid van het kabinet, het mbo weet dit beter en het ho het beste.

Vraag D02: Heeft uw organisatie een informatiemanager of ict-coördinator, CIO of directeur ICT?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	91,0%	406	92,8%	90	93,3%	28	100,0%	9
Nee	9,0%	40	7,2%	7	6,7%	2	0,0%	0
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** heeft 91% van de organisaties een informatiemanager of ict-coördinator, CIO of directeur ict en 9% niet;
- In het **vo** heeft 93% van de organisaties een informatiemanager of ict-coördinator, CIO of directeur ict en 7% niet;
- In het **mbo** heeft 93% van de organisaties een informatiemanager of ict-coördinator, CIO of directeur ict en 7% niet;
- In het **ho** heeft 100% van de organisaties een informatiemanager of ict-coördinator, CIO of directeur ict;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in alle sectoren heeft meer dan 90% van de organisaties een informatiemanager of ict-coördinator, CIO of directeur ict.

2.2 Toepassing van algemene standaarden

De tweede deelvraag "Wat is de toepassing van algemene standaarden?" wordt in deze paragraaf behandeld.

Onderwijsinstellingen in het po, vo, mbo en ho is in dit kader gevraagd naar 1) informatiebeleid en 2) gebruik van algemene en specifieke standaarden. Leveranciers/uitgevers zijn gevraagd naar het gebruik van standaarden en bouwblokken. Hieronder zijn de resultaten samengevat.

In het po

- Informatiebeleid: 46% van de organisaties heeft een informatiebeleid ontwikkeld en nog eens 16% realiseert dit op korte termijn;
- Gebruik standaarden: 91% maakt *geen* gebruik van een onderwijs- of sectorarchitectuur. 77% van de organisaties wisselt leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren via een standaard, 3% zonder standaard, 8% niet en heeft hier ook geen behoefte aan en 8% niet maar heeft hier wel behoefte aan. 59% gebruikt hiervoor de OSO-standaard. *Uit de open antwoorden blijkt dat men dit gebruikt omdat dit een (verplichte) afspraak is/wordt tussen po en vo en nog niet omdat de verplichting nu nog niet van toepassing is.* Ongeveer de helft van de organisaties in het po is ook gecertificeerd voor OSO (45%).

In het vo

- Informatiebeleid: 44% van de organisaties heeft een informatiebeleid ontwikkeld en nog eens 34% realiseert dit op korte termijn;
- Gebruik standaarden: 71% maakt geen gebruik van onderwijs- of sectorarchitectuur. 75% van de organisaties wisselt leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren via een standaard, 3% zonder standaard, 4% niet en heeft hier ook geen behoefte aan en 14% niet maar heeft hier wel behoefte aan. 58% gebruikt hiervoor de OSO-standaard. *Uit de open antwoorden blijkt dat men dit gebruikt omdat dit een (verplichte) afspraak is/wordt tussen po en vo en indien dit nog niet het geval is weet men veelal ook niet waarom niet.* Meer dan de helft van de organisaties in het vo is ook gecertificeerd voor OSO (53%).

In het mbo

- Informatiebeleid: 53% van de organisaties heeft een informatiebeleid ontwikkeld en nog eens 33% realiseert dit op korte termijn;
- Gebruik standaarden: 23% maakt geen gebruik van onderwijs- of sectorarchitectuur, 67% van TripleA. 50% van de organisaties wisselt leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren via een standaard, 13% zonder standaard, 7% niet en heeft hier ook geen behoefte aan en 23% niet maar heeft hier wel behoefte aan. 23% gebruikt het VO-MBO overstapdossier. Er is minimale certificering voor de bevroegde standaarden.

In het ho

- Informatiebeleid: 89% van de organisaties een informatiebeleid ontwikkeld en nog eens 11% realiseert dit op korte termijn;
- Gebruik standaarden: 100% maakt wel gebruik van onderwijs- of sectorarchitectuur, namelijk HORA asl onderwijsarchitectuur. 11% van de organisaties wisselt leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren via een standaard, 11% zonder standaard, 11% niet en heeft hier ook geen behoefte aan en 56% niet maar heeft hier wel behoefte aan. Er is minimale certificering voor de bevroegde standaarden.

Voor **uitgevers/leveranciers** geldt

- **Bekend:** Het aandeel van de uitgevers dat wel bekend is met de volgende onderdelen uit de lijst is als volgt voor algemene standaarden het Onderwijsbegrippenkader is bekend bij 58%, het Gegevenswoordenboek DUO bij 58%, Edukoppeling transactiestandaard bij 42%, en het Kernmodel Onderwijs Informatie bij 25%. Ten aanzien van specifieke standaarden voor de uitwisseling van leerlinggegevens is de OSO-standaard bekend bij 67% en de gegevensstandaard VO-MBO overstapdossier bij 33%;
- **Gebruik:** Het aandeel van de uitgevers dat gebruik maakt van de volgende onderdelen uit de lijst is als volgt, Gegevenswoordenboek DUO gebruikt 33% en de OSO-standaard 25%, overige worden door 8% gebruikt. **Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat dit (nog) niet van toepassing is voor deze leverancier(s);**
- Alle responderende uitgevers zijn betrokken bij een werkgroep standaarden voor gegevensuitwisseling;
- Uitgevers schrijven van onderstaande standaarden de volgende voor t.b.v. gegevensuitwisseling, 42% LAS en BRON, 33% OSO-standaard, 17% Facet en 25% andere.

Samenvattend kan worden gesteld dat informatiebeleid in het po, vo en mbo in ongeveer de helft van de onderwijsinstellingen aanwezig is. Verder wordt dit in het vo en mbo nog in een eenderde op korte termijn gerealiseerd. In het ho is informatiebeleid al vrijwel op alle instellingen aanwezig. In het po en vo wordt vrijwel geen gebruik gemaakt van een onderwijs – of sectorarchitectuur, in het mbo en ho is dit andersom. Wel wordt in het po en vo door ruim driekwart van de organisaties een standaard gebruikt voor de uitwisseling van leerlinggegevens. In meer dan de helft van de gevallen is dit de OSO-standaard, waarvoor ongeveer de helft is gecertificeerd. In het mbo en ho ligt het gebruik van standaarden voor de uitwisseling van leerlinggegevens lager, al is hier wel behoefte aan.

De bekendheid van uitgevers leveranciers met algemene standaarden is wisselend, het Onderwijsbegrippenkader, Gegevenswoordenboek DUO en de Edukoppeling transactiestandaard zijn het beste bekend, het Kernmodel Onderwijs Informatie minder. Van de specifieke standaarden voor de uitwisseling van leerlinggegevens is vooral de OSO-standaard bekend bij tweederde, het VO-MBO overstapdossier bij eenderde. Het gebruik blijft nog achter omdat dit veelal (nog) niet van toepassing is. Wel zijn alle responderende uitgevers betrokken bij een werkgroep standaarden voor gegevensuitwisseling.

2.2.1 Onderwijsinstellingen

Vraag D01: Heeft uw organisatie informatiebeleid ontwikkeld?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	45,5%	203	44,3%	43	53,3%	16	88,9%	8
Nee	38,3%	171	21,6%	21	13,3%	4	0,0%	0
Wordt op korte termijn gerealiseerd	16,1%	72	34,0%	33	33,3%	10	11,1%	1
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** heeft 46% van de organisaties een informatiebeleid ontwikkeld, 38% niet en 16% realiseert dit op korte termijn;
- In het **vo** heeft 44% van de organisaties een informatiebeleid ontwikkeld, 21% niet en 34% realiseert dit op korte termijn;
- In het **mbo** heeft 53% van de organisaties een informatiebeleid ontwikkeld, 13% niet en 33% realiseert dit op korte termijn;
- In het **ho** heeft 89% van de organisaties een informatiebeleid ontwikkeld, 0% niet en 11% realiseert dit op korte termijn;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po, vo en mbo heeft ongeveer de helft van de organisaties een informatiebeleid, ook is in het vo en mbo ongeveer eenderde voornemens dit op korte termijn te realiseren, in het ho hebben alle organisaties een informatiebeleid of realiseren dit op korte termijn.

Vraag D03: Maakt uw organisatie gebruik van onderwijsarchitectuur (ROSA) of sectorarchitectuur (Triple A) (HORA) (3TU)?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, mijn organisatie gebruikt ROSA	0,0%	0	2,2%	2	3,3%	1	0,0%	0
Ja, mijn organisatie gebruikt HORA	n.v.t.	-	n.v.t.	-	n.v.t.	-	100,0%	9
Ja, mijn organisatie gebruikt Triple A	n.v.t.	-	n.v.t.	-	66,7%	20	n.v.t.	-
Ja, mijn organisatie gebruikt 3TU	n.v.t.	-	n.v.t.	-	n.v.t.	-	0,0%	0
Nee	91,4%	404	75,0%	69	23,3%	7	0,0%	0
Weet ik niet	8,6%	38	22,8%	21	6,7%	2	0,0%	0
Totaal	442		92		30		9	

- In het **po** maakt 91% geen gebruik van onderwijs- of sectorarchitectuur, 9% weet dit niet;
- In het **vo** maakt 71% geen gebruik van onderwijs- of sectorarchitectuur, 2% van ROSA, 1% van HORA, 4% van TripleA en 22% weet dit niet;
- In het **mbo** maakt 23% geen gebruik van onderwijs- of sectorarchitectuur, 3% van ROSA, 67% van TripleA en 7% weet dit niet;
- In het **ho** maakt 100% van de organisaties gebruik van HORA als onderwijsarchitectuur;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po en vo is er vrijwel geen gebruik van een onderwijs- of sectorarchitectuur of is dit onbekend terwijl dit in het mbo en ho door meer dan tweederde van de organisaties worden gebruikt;
- **NB** HORA en 3TU zijn alleen bedoeld voor het ho, TripleA is alleen bedoeld voor het mbo. Om die reden is in de tabel n.v.t. opgenomen bij die sectoren waar dit niet relevant is.

Vraag D04: Wisselt uw organisatie leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, met behulp van de OSO-standaard (richt zich op PO en VO)	59,2%	26 4	57,7%	56	3,3%	1	0,0%	0
Ja, met behulp van de gegevensstandaard VO-MBO Overstapdossier	3,4%	15	12,4%	12	23,3%	7	11,1%	1
Ja, met behulp van een andere standaard, namelijk ...	14,6%	65	5,2%	5	23,3%	7	0,0%	0
Ja, zonder hulp van een standaard, gebruik makende van ...	3,4%	15	3,1%	3	13,3%	4	11,1%	1
Nee, en heb ook deze behoefte niet	8,1%	36	4,1%	4	6,7%	2	11,1%	1
Nee, maar heb deze behoefte wel	8,1%	36	14,4%	14	23,3%	7	55,6%	5
Weet ik niet	3,4%	15	3,1%	3	6,7%	2	11,1%	1
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** wisselt 77% van de organisaties leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren via een standaard, 3% zonder standaard, 8% niet en heeft hier ook geen behoefte aan en 8% niet maar heeft hier wel behoefte aan. *Uit de open antwoorden blijkt dat de andere standaard vooral DOD en eigen formulieren betreft;*
- In het **vo** wisselt 75% van de organisaties leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren via een standaard, 3% zonder standaard, 4% niet en heeft hier ook geen behoefte aan en 14% niet maar heeft hier wel behoefte aan. *Uit de open antwoorden blijkt dat de andere standaard vooral DOD en eigen formulieren betreft;*
- In het **mbo** wisselt 50% van de organisaties leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren via een standaard, 13% zonder standaard, 7% niet en heeft hier ook geen behoefte aan en 23% niet maar heeft hier wel behoefte aan. *Uit de open antwoorden blijkt dat de andere standaard vooral Integrip en eigen formulieren betreft;*
- In het **ho** wisselt 11% van de organisaties leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren via een standaard, 11% zonder standaard, 11% niet en heeft hier ook geen behoefte aan en 56% niet maar heeft hier wel behoefte aan;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po en vo worden er door circa driekart van de organisaties leerlinggegevens uitgewisseld via een standaard, in het mbo in de helft van de gevallen en in het ho in ongeveer 10%, alhoewel de behoefte er in het mbo en ho wel is.

2.2.2 Leveranciers/uitgevers

Vraag D01: Met welke onderdelen uit onderstaande lijst bent u bekend? (meerdere antwoorden mogelijk)

Antwoord	Procent	Aantal
OSO-standaard	66,7%	8
Gegevensstandaard VO-MBO overstapdossier	33,3%	4
Edukoppeling transactiestandaard	41,7%	5
Kernmodel Onderwijs Informatie	25,0%	3
Onderwijs Begrippen Kader	58,3%	7
Gegevenswoordenboek DUO	58,3%	7
Geen van bovenstaande	0,0%	0
<i>Totaal</i>		12

- Het aandeel van de uitgevers dat wel bekend is met de volgende onderdelen uit de lijst is als volgt, OSO-standaard kent 67%, Onderwijsbegrippenkader 58%, Gegevenswoordenboek DUO 58%, Edukoppeling transactiestandaard 42%, Gegevensstandaard VO-MBO overstapdossier 33% en Kernmodel Onderwijs Informatie 25%.

Vraag D02: Maakt u hier gebruik van?

Antwoord	Procent	Aantal
Ja, ik gebruik OSO-standaard	25,0%	3
Ja, ik gebruik Gegevensstandaard VO-MBO overstapdossier	8,3%	1
Ja, ik gebruik Edukoppeling transactiestandaard	8,3%	1
Ja, ik gebruik Kernmodel Onderwijs Informatie	8,3%	1
Ja, ik gebruik Onderwijs Begrippen Kader	8,3%	1
Ja, ik gebruik Gegevenswoordenboek DUO	33,3%	4
Nee, omdat	41,7%	5
<i>Totaal</i>		12

- Het aandeel van de uitgevers dat gebruik maakt van de volgende onderdelen uit de lijst is als volgt, Gegevenswoordenboek DUO gebruikt 33% en de OSO-standaard 25%, overige worden door 8% gebruikt. Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat dit (nog) niet van toepassing is voor deze leverancier(s).

Vraag D03: Bent u betrokken bij een werkgroep rondom standaarden voor gegevensuitwisseling?

Antwoord	Procent	Aantal
Ja	100,0%	12
Nee	0	0
<i>Totaal</i>		12

- Alle responderende uitgevers zijn betrokken bij een werkgroep standaarden voor gegevensuitwisseling.

**Vraag D04: Welke van onderstaande standaarden schrijft u voor t.b.v. gegevensuitwisseling?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

Indien u andere standaarden gebruikt dan omschreven, waarom is dat?

Antwoord	Procent	Aantal
LAS	41,7%	5
BRON	41,7%	5
Facet	16,7%	2
Verzuimloket	8,3%	1
OSO-standaard	33,3%	4
Gegevensstandaard VO-MBO overstapdossier	8,3%	1
Edukoppeling transactiestandaard	8,3%	1
Onderwijs Begrippen Kader	8,3%	1
Anders, omdat ...	25,0%	3
<i>Totaal</i>		12

- Uitgevers schrijven van onderstaande standaarden de volgende voor t.b.v. gegevensuitwisseling, 42% LAS en BRON, 33% OSO-standaard, 17% Facet en 25% andere.

2.3 Toepassing van standaarden voor veiligheid en privacy

De derde deelvraag "Wat is de toepassing van standaarden voor veiligheid en privacy?" wordt in deze paragraaf behandeld.

Onderwijsinstellingen in het po, vo, mbo en ho is in dit kader naar drie onderwerpen gevraagd, namelijk naar 1) aanwezigheid van beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy, 2) de bekendheid met toetskaders en 3) het gebruik van toetskaders. Leveranciers/uitgevers zijn gevraagd naar de bekendheid met en het gebruik van toetskaders. Hieronder zijn de resultaten samengevat.

In het po

- Aanwezigheid beleid: 59% van de organisaties heeft een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld en in nog eens 13% wordt dit op korte termijn gerealiseerd;
- Bekendheid met toetskaders: de bekendheid van normen en kaders is onder organisaties in het po beperkt; 8% is bekend met WBP-kaders, 13% met ISO 27001 en ISO 27002, 7% met SURF juridisch normenkader cloudservices, 6% met SURF juridisch normenkader instellingen en 4% met ROSA katern Privacy;
- Gebruik van toetskaders: 22% van de organisaties voert risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy of realiseert dit op korte termijn, 69% doet dit niet. 19% van de organisaties heeft een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens, 68% niet.

Onder de organisaties die bekend zijn met de normen en kaders wordt in het po vooral de OSO-kwalificatie gebruikt (75%). Uit de open antwoorden blijkt er gebruik wordt gemaakt van de OSO-kwalificatie omdat dit een (verplichte) afspraak is/wordt tussen po en vo en nog niet omdat de verplichting nu nog niet van toepassing is. Ongeveer de helft van de organisaties in het po is ook gecertificeerd voor een van de genoemde standaarden, voornamelijk voor OSO (45%).

Controles worden in het po door 27% van de organisaties zelf uitgevoerd en audits worden in 89% intern uitgevoerd en in 11% extern. Er is minimale bekendheid en gebruik van de SURF audit.

In het vo

- Aanwezigheid beleid: 70% van de organisaties heeft een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld en in nog eens 14% wordt dit op korte termijn gerealiseerd;
- Bekendheid met toetskaders: de bekendheid van normen en kaders is onder organisaties in het vo grotendeels beperkt; 14% is bekend met WBP-kaders, 26% met ISO 27001 en ISO 27002, 24% met SURF juridisch normenkader cloudservices, 19% met SURF juridisch normenkader instellingen en 2% met ROSA katern Privacy;
- Gebruik van toetskaders: 60% van de organisaties voert risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy of realiseert dit op korte termijn, 29% doet dit niet. 17% van de organisaties heeft een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens, 61% niet.

Onder de organisaties die bekend zijn met de normen en kaders wordt in het vo vooral de OSO-kwalificatie gebruikt (80%). Uit de open antwoorden blijkt er gebruik wordt gemaakt van de OSO-kwalificatie omdat dit een (verplichte) afspraak is/wordt tussen po en vo en indien dit nog niet het geval is weet men veelal ook niet waarom niet. Ruim de helft van de organisaties in het vo is ook gecertificeerd voor een van de genoemde standaarden, voornamelijk voor OSO (53%).

Controles worden in het vo door 31% van de organisaties zelf uitgevoerd en audits worden in 67% intern uitgevoerd en in 33% extern. Ongeveer een vijfde kent SURF audit, daarvan gebruikt 15% dit.

In het mbo

- Aanwezigheid beleid: 50% van de organisaties heeft een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld en in nog eens 50% wordt dit op korte termijn gerealiseerd;
- Bekendheid met toetskaders: De bekendheid met normen en kaders is onder organisaties in het mbo goed; 80% is bekend met WBP-kaders, 70% met ISO 27001 en ISO 27002, 87% met SURF juridisch normenkader cloudservices, 80% met SURF juridisch normenkader instellingen en 27% met ROSA katern Privacy;
- Gebruik van toetskaders: 93% van de organisaties voert risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy of realiseert dit op korte termijn, 7% doet dit niet. 33% van de organisaties heeft een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens, 33% niet.

Het gebruik van normen en kaders betreft in het mbo vooral van de WBP-kaders (71%) de ISO 27001 en ISO 27002 (43%) en SURF juridisch normenkader cloudservices (35%). Uit de open antwoorden blijkt er wel gebruik van wordt gemaakt van WBP-kaders omdat men privacy belangrijk vindt en wil waarborgen of dit ziet als een wettelijke verplichting. Indien er geen gebruik van wordt gemaakt is dit veelal omdat het in ontwikkeling is. Bij de ISO 27001 en ISO 27002 geldt dat men dit al wel gebruikt omdat dit is een onderdeel van ons beleid / is een richtlijn en nog niet omdat men nog niet zo ver is. Het SURF juridisch normenkader cloudservices wordt wel gebruikt omdat het een nuttig en toepasbaar hulpmiddel is en niet omdat men nog niet zo ver is.

Controles worden in het mbo door 77% van de organisaties zelf uitgevoerd en audits worden in 44% intern uitgevoerd en in 56% extern. Bijna driekwart kent SURF audit, daarvan gebruikt 19% dit.

In het ho

- Aanwezigheid beleid: 89% van de organisaties heeft een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld en in nog eens 11% wordt dit op korte termijn gerealiseerd;
- Bekendheid met toetskaders: De bekendheid met normen en kaders is onder organisaties in het ho goed; 100% is bekend met WBP-kaders, 78% met ISO 27001 en ISO 27002, 100% met SURF juridisch normenkader cloudservices, 67% met SURF juridisch normenkader instellingen en 33% met ROSA katern Privacy;
- Gebruik van toetskaders: 100% van de organisaties voert risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy of realiseert dit op korte termijn, 0% doet dit niet. 22% van de organisaties heeft een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens, 56% niet.

Het gebruik van normen en kaders is in het ho vooral van de WBP-kaders (100%), de ISO 27001 en ISO 27002 (100%) en SURF juridisch normenkader cloudservices (100%). Uit de open antwoorden blijkt er gebruik wordt gemaakt van de WBP-kaders omdat dit een wettelijke verplichting is. De ISO 27001 en ISO 27002 worden gebruikt omdat dit een bestaand en duidelijk kader biedt of onderdeel is van beleid. Het SURF juridisch normenkader cloudservices wordt gebruikt omdat het belangrijk is in het kader van cloudservices (o.a. voor de selectie van leveranciers).

Controles worden in het mbo door 89% van de organisaties zelf uitgevoerd en audits worden in 38% intern uitgevoerd en in 62% extern. Alle respondenten kennen SURF audit, daarvan gebruikt bijna 90% dit.

Verschillen op omvang van onderwijsinstelling

- Grotere organisaties (vooral 150-500 fte en meer dan 500 fte) scoren significant hoger op deze onderwerpen dan vaker kleinere organisaties. Er is vaker beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld. Er worden vaker risico-analyse uitgevoerd ten aanzien van informatiebeveiliging. WBP-kaders, het SURF juridisch normenkader cloudservices, het SURF juridisch normenkader, SURF audit, ISO 27001 en ISO 27002, ROSA katern Privacy en

beveiliging zijn vaker bekend door toepassing in de eigen organisatie en via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard. Het is vaker gebruik van en certificering op de ISO 27001 en ISO 27002 en certificering van de OSO-kwalificatie. Dit veelal nog vaker het geval bij organisaties met meer dan 500 fte. Alleen de OSO kwalificatie is significant beter bekend door toepassing in de eigen organisatie en via berichtgeving bij organisaties met 50-150 fte, ook ligt het gebruik hoger.

Grotere organisaties voeren ook significant vaker zelf controles uit en audits zijn significant vaker extern uitgevoerd dan in kleinere organisaties.

Voor **uitgevers/leveranciers** geldt

- **Bekend:** 50% kent de OSO-kwalificatie, 33% kent ISO 27001 en ISO 27002 en 17% Certificeringsschema Edukoppeling. Ook 42% kent geen van deze onderdelen;
- **Gebruik:** 57% is gecertificeerd voor de OSO-kwalificatie, 14% voor ISO 27001 en ISO 27002 en 43% voor geen van deze onderdelen;
- Van de uitgevers zegt 75% dat zij vragen krijgen van scholen ten aanzien van beveiligingsbeleid en 25% niet. [Uit de open antwoorden blijkt dat de vragen die men binnenkrijgt vooral privacy en \(technische\) veiligheid van gegevens betreffen;](#)
- Van de uitgevers adviseert 50% om bepaalde beveiligingsstandaarden te gebruiken en 50% niet. [Uit de open antwoorden blijkt dat de beveiligingsstandaarden die uitgevers adviseren vooral wachtwoorden en https betreffen;](#)
- Van de uitgevers stelt 83% eisen aan de beveiliging van ketenpartners en 17% niet. [Uit de open antwoorden blijkt dat de eisen die uitgevers stellen aan ketenpartners vooral ssl en https betreffen.](#)

Samenvattend wordt zichtbaar dat de meerderheid van de onderwijsinstellingen al beleid hebben op gebied van informatiebeveiliging en privacy en dat diverse instellingen dit op korte termijn realiseren. De bekendheid met diverse toetskaders zoals WBP, ISO 27001 en 27002, SURF normenkaders en ROSA katern Privacy is onder respondenten uit het po beperkt. In het vo kent men vooral ISO en SURF juridisch normenkader cloudservices. In het mbo en ho zijn alle kaders goed bekend. Binnen het po worden in ongeveer een vijfde van de gevallen risico-analyses uitgevoerd ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy. In het vo is dat drievijfde en in het mbo en ho doen vrijwel alle instellingen dit. In alle sectoren is in ongeveer een vijfde van de gevallen een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens. Het gebruik van toetskaders betreft in het po en vo vooral de OSO-kwalificatie, die in ruim driekwart van de instellingen die hiermee bekend is wordt toegepast. Uit de open antwoorden blijkt er gebruik wordt gemaakt van de OSO-kwalificatie omdat dit een (verplichte) afspraak is/wordt tussen po en vo. In het mbo en ho worden naast de WBP-kaders, ook ISO 27001 en 27002 en het SURF juridisch normenkader cloudservices veel toegepast. Voor ISO geldt dat dit wordt ingezet als onderdeel van beleid, het SURF juridisch normenkader cloudservices wordt gezien als een nuttig en toepasbaar hulpmiddel. In het po worden ongeveer een derde van de controles intern uitgevoerd en zijn audits bijna altijd intern. In het vo worden ook in een derde extern audits uitgevoerd. In het mbo en ho ligt het aantal interne controles hoger. Hetzelfde geldt voor de externe audits, drievijfde van de instellingen doet dit extern. Over het algemeen doen grotere organisaties (meer dan 150 fte) meer op gebied van informatiebeveiliging en privacy, zowel op gebied van beleid, de bekendheid met toetskaders als het gebruik van die toetskaders.

Uitgevers/leveranciers zijn deels bekend met bevraagde kaders, de OSO-kwalificatie en ISO 27001 en 27002 zijn het beste bekend. Ook bijna de helft kent geen van deze kaders. Hetzelfde geldt voor het gebruik. Driekwart van de uitgevers/leveranciers zegt dat zij vragen krijgen van onderwijsinstellingen ten aanzien van beveiligingsbeleid en de helft adviseert om beveiligingsstandaarden te gebruiken. Dat betreft vooral wachtwoorden en https. Ook stelt ruim een vijfde eisen aan de beveiliging van ketenpartners.

2.3.1 Onderwijsinstellingen

Vraag E01: Heeft uw organisatie beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	58,5%	261	70,1%	68	50,0%	15	88,9%	8
Nee	28,7%	128	15,5%	15	0,0%	0	0,0%	0
Wordt op korte termijn gerealiseerd	12,8%	57	14,4%	14	50,0%	15	11,1%	1
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** heeft 59% van de organisaties een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld, 29% niet en in 13% wordt dit op korte termijn gerealiseerd;
- In het **vo** heeft 70% van de organisaties een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld, 16% niet en in 14% wordt dit op korte termijn gerealiseerd;
- In het **mbo** heeft 50% van de organisaties een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld, 0% niet en in 50% wordt dit op korte termijn gerealiseerd;
- In het **ho** heeft 89% van de organisaties een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld, 0% niet en in 11% wordt dit op korte termijn gerealiseerd;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in alle sectoren heeft het merendeel van de organisaties een beleid ten aanzien van informatiebeveiliging of privacy ontwikkeld, in het ho is dit zelfs 89% en in het vo 70%;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** in organisaties met 150-500 fte is er significant vaker beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy ontwikkeld dan in organisaties met 50 fte of minder;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als informatiemanager antwoorden significant vaker dat er op korte termijn gerealiseerd beleid ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy wordt ontwikkeld dan directeuren.

Vraag E03a: Bent u bekend met WBP-kaders?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, vanuit toepassing binnen eigen organisatie	2,2%	10	3,1%	3	43,3%	13	66,7%	6
Ja, vanuit toepassing in andere organisatie	0,9%	4	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Ja, via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard	5,4%	24	11,3%	11	36,7%	11	33,3%	3
Nee	91,5%	408	85,6%	83	20,0%	6	0,0%	0
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 8% van de organisaties wel en 92% niet bekend met WBP-kaders;
- In het **vo** is 14% van de organisaties wel en 86% niet bekend met WBP-kaders;
- In het **mbo** is 80% van de organisaties wel en 20% niet bekend met WBP-kaders;
- In het **ho** is 100% van de organisaties wel en 0% niet bekend met WBP-kaders;
- **Vergelijking tussen sectoren:** van po naar vo, naar mbo en ho neemt het percentage organisaties dat bekend is met WBP-kaders toe, van respectievelijk 8%, naar 14%, naar 80% en 100% in het ho;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** in organisaties met meer dan 500 fte is men significant vaker bekend met WBP-kaders door toepassing binnen eigen organisatie dan organisaties met minder dan 500 fte. In organisaties met 150 tot 500 fte en meer dan 500 is men significant vaker bekend met WBP-kaders via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan organisaties met minder dan 150 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als informatiemanager zijn significant bekender met WBP-kaders vanuit een toepassing binnen de eigen organisatie dan respondenten met een functie als directeur ICT, ICT-coördinator en directeur. Ook zijn informatiemanagers significant vaker bekend met WBP-kaders via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan directeuren.

Vraag E03f: Bent u bekend met ISO 27001 en ISO 27002?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, vanuit toepassing binnen eigen organisatie	3,6%	16	7,2%	7	26,7%	8	55,6%	5
Ja, vanuit toepassing in andere organisatie	4,3%	19	8,2%	8	13,3%	4	0,0%	0
Ja, via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard	5,6%	25	10,3%	10	30,0%	9	22,2%	2
Nee	86,5%	386	74,2%	72	30,0%	9	22,2%	2
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 13% van de organisaties wel en 87% niet bekend met ISO 27001 en ISO 27002;
- In het **vo** is 26% van de organisaties wel en 74% niet bekend met ISO 27001 en ISO 27002;
- In het **mbo** is 70% van de organisaties wel en 30% niet bekend met ISO 27001 en ISO 27002;
- In het **ho** is 78% van de organisaties wel en 22% niet bekend met ISO 27001 en ISO 27002;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po is 13% van de organisaties bekend met ISO 27001 en ISO 27002, in het vo 26%, in het mbo 70% en in het ho 78%;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** in organisaties met meer dan 500 fte is men significant vaker bekend met ISO 27001 en ISO 27002 door toepassing binnen eigen organisatie dan organisaties met minde 500 fte. Daarnaast is men in organisaties met meer dan 500 fte significant vaker bekend met ISO 27001 en ISO 27002 via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan organisaties met minder dan 20 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als informatiemanager zijn significant bekender met ISO 27001 en ISO 27002 vanuit een toepassing binnen de eigen organisatie dan respondenten met een functie als directeur ICT, ICT-coördinator en directeur. Ook zijn informatiemanagers significant vaker bekend met ISO 27001 en ISO 27002 via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan directeuren ICT, ICT-coördinatoren en directeuren.

Vraag E03b: Bent u bekend met SURF juridisch normenkader cloudservices?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, vanuit toepassing binnen eigen organisatie	1,1%	5	0,0%	0	26,7%	8	66,7%	6
Ja, vanuit toepassing in andere organisatie	0,9%	4	3,1%	3	3,3%	1	0,0%	0
Ja, via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard	4,9%	22	20,6%	20	56,7%	17	33,3%	3
Nee	93,0%	415	76,3%	74	13,3%	4	0,0%	0
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 7% van de organisaties wel en 93% niet bekend met SURF juridisch normenkader cloudservices;
- In het **vo** is 24% van de organisaties wel en 76% niet bekend met SURF juridisch normenkader cloudservices;
- In het **mbo** is 87% van de organisaties wel en 13% niet bekend met SURF juridisch normenkader cloudservices;
- In het **ho** is 100% van de organisaties wel en 0% niet bekend met SURF juridisch normenkader cloudservices;
- **Vergelijking tussen sectoren:** van po naar vo, naar mbo en ho neemt het percentage organisaties dat bekend is met SURF juridisch normenkader cloudservices toe, van respectievelijk 7%, naar 24%, naar 87% en 100% in het ho;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** in organisaties met meer dan 500 fte is men significant vaker bekend met SURF juridisch normenkader cloudservices door toepassing binnen eigen organisatie dan organisaties met minder dan 50 en 150-500 fte. In organisaties met 150 tot 500 fte en meer dan 500 is men significant vaker bekend met SURF juridisch normenkader cloudservices via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan organisaties met minder dan 50 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als informatiemanager zijn significant bekender met SURF juridisch normenkader cloudservices vanuit een toepassing binnen de eigen organisatie dan respondenten met een functie als directeur ICT, ICT-coördinator en directeur. Ook zijn informatiemanagers significant vaker bekend met SURF juridisch normenkader cloudservices via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan directeuren ICT, ICT-coördinatoren en directeuren.

Vraag E03c: Bent u bekend met SURF juridisch normenkader instellingen?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, vanuit toepassing binnen eigen organisatie	0,7%	3	0,0%	0	16,7%	5	55,6%	5
Ja, vanuit toepassing in andere organisatie	0,7%	3	2,1%	2	3,3%	1	0,0%	0
Ja, via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard	4,7%	21	16,5%	16	60,0%	18	11,1%	1
Nee	93,9%	419	81,4%	79	20,0%	6	33,3%	3
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 6% van de organisaties wel en 94% niet bekend met SURF juridisch normenkader instellingen;
- In het **vo** is 19% van de organisaties wel en 81% niet bekend met SURF juridisch normenkader instellingen;
- In het **mbo** is 80% van de organisaties wel en 20% niet bekend met SURF juridisch normenkader instellingen;
- In het **ho** is 67% van de organisaties wel en 33% niet bekend met SURF juridisch normenkader instellingen;
- **Vergelijking tussen sectoren:** van po naar vo, naar mbo en ho neemt het percentage organisaties dat bekend is met SURF juridisch normenkader instellingen toe, van respectievelijk 6%, naar 19%, naar 80% en 67% in het ho;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** In organisaties met 150 tot 500 fte en meer dan 500 is men significant vaker bekend met SURF juridisch normenkader instellingen via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan organisaties met minder dan 50 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als informatiemanager zijn significant bekender met SURF juridisch normenkader instellingen vanuit een toepassing binnen de eigen organisatie dan respondenten met een functie als directeur ICT, ICT-coördinator en directeur. Ook zijn informatiemanagers significant vaker bekend met SURF juridisch normenkader instellingen via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan directeurs ICT, ICT-coördinatoren en directeurs.

Vraag E03g: Bent u bekend met ROSA katern Privacy en beveiliging?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, vanuit toepassing binnen eigen organisatie	1,3%	6	0,0%	0	3,3%	1	0,0%	0
Ja, vanuit toepassing in andere organisatie	0,4%	2	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Ja, via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard	2,2%	10	2,1%	2	23,3%	7	33,3%	3
Nee	96,0%	428	97,9%	95	73,3%	22	66,7%	6
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 4% van de organisaties wel en 96% niet bekend met ROSA katern Privacy;
- In het **vo** is 2% van de organisaties wel en 98% niet bekend met ROSA katern Privacy;
- In het **mbo** is 27% van de organisaties wel en 73% niet bekend met ROSA katern Privacy;
- In het **ho** is 33% van de organisaties wel en 67% niet bekend met ROSA katern Privacy;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po is 4% van de organisaties bekend met ROSA katern Privacy en beveiliging, in het vo 2%, in het mbo 27% en in het ho 33%;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** In organisaties met meer dan 500 fte is men significant vaker bekend met ROSA katern Privacy en beveiliging via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan organisaties met minder dan 500 fte.

Vraag E02: Voert uw organisatie risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	12,6%	56	37,1%	36	43,3%	13	88,9%	8
Nee	69,3%	309	28,9%	28	6,7%	2	0,0%	0
Wordt op korte termijn gerealiseerd	9,4%	42	22,7%	22	50,0%	15	11,1%	1
Weet ik niet	8,7%	39	11,3%	11	0,0%	0	0,0%	0
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** voert 13% van de organisaties risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy, 69% niet, in 9% wordt dit op korte termijn gerealiseerd en 9% weet dit niet;
- In het **vo** voert 37% van de organisaties risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy, 29% niet, in 23% wordt dit op korte termijn gerealiseerd en 11% weet dit niet;
- In het **mbo** voert 43% van de organisaties risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy, 7% niet, in 50% wordt dit op korte termijn gerealiseerd en 0% weet dit niet;
- In het **ho** voert 89% van de organisaties risico-analyse uit ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy, 0% niet, in 11% wordt dit op korte termijn gerealiseerd en 0% weet dit niet;
- **Vergelijking tussen sectoren:** van po naar vo, naar mbo en ho neemt het percentage dat geen risico-analyse uitvoert ten aanzien van informatiebeveiliging of privacy af, van 69% naar respectievelijk 29%, 7% naar 0%;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** in organisaties met 150-500 fte worden er significant vaker risico-analyse uitgevoerd ten aanzien van informatiebeveiliging dan in organisaties met 50 fte of minder. In organisaties met meer dan 500 fte worden er significant vaker risico-analyse uitgevoerd ten aanzien van informatiebeveiliging dan in organisaties tot en met 500 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als CIO en informatiemanager antwoorden significant vaker dat er risico-analyses worden uitgevoerd ten aanzien van informatiebeveiliging dan ICT-coördinatoren en directeuren.

Vraag D05: Heeft uw organisatie bewerkingsovereenkomsten afgesloten met uw leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerling gegevens?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	19,1%	85	16,5%	16	33,3%	10	22,2%	2
Nee	67,9%	303	60,8%	59	33,3%	10	55,6%	5
Wordt op korte termijn gerealiseerd	2,2%	10	10,3%	10	16,7%	5	11,1%	1
Weet ik niet	10,8%	48	12,4%	12	16,7%	5	11,1%	1
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** heeft 19% van de organisaties een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens, 68% niet, 2% realiseert dit op korte termijn en 11% weet dit niet;
- In het **vo** heeft 17% van de organisaties een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens, 61% niet, 10% realiseert dit op korte termijn en 12% weet dit niet;
- In het **mbo** heeft 33% van de organisaties een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens, 33% niet, 17% realiseert dit op korte termijn en 17% weet dit niet;
- In het **ho** heeft 22% van de organisaties een bewerkingsovereenkomst afgesloten met leveranciers ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens, 56% niet, 11% realiseert dit op korte termijn en 11% weet dit niet;
- **Vergelijking tussen sectoren:** bewerkingsovereenkomsten ten behoeve van het bewerken en doorgeven van leerlinggegevens met leveranciers komen het meeste voor in het mbo (50% incl waar het op korte termijn wordt gerealiseerd), in het po, vo en ho is dit 20-30%.

Vraag E04: Maakt u hier gebruik van? (vervolgvraag E03, alleen indien bekend)

Standaard	Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
WBP-kaders	Ja, omdat ...	52,6%	20	57,1%	8	70,8%	17	100,0%	9
	Nee, omdat ...	47,4%	18	42,9%	6	29,2%	7	0,0%	0
	Totaal		38		14		24		9
ISO 27001 en ISO 27002	Ja, omdat ...	11,7%	7	12,0%	3	42,9%	9	100,0%	7
	Nee, omdat ...	88,3%	53	88,0%	22	57,1%	12	0,0%	0
	Totaal		60		25		21		7
SURF juridisch normenkader cloudservices	Ja, omdat ...	9,7%	3	17,4%	4	34,6%	9	100,0%	9
	Nee, omdat ...	90,3%	28	82,6%	19	65,4%	17	0,0%	0
	Totaal		31		23		26		9
SURF juridisch normenkader instellingen	Ja, omdat ...	7,4%	2	22,2%	4	25,0%	6	50,0%	3
	Nee, omdat ...	92,6%	25	77,8%	14	75,0%	18	50,0%	3
	Totaal		27		18		24		6
ROSA katern Privacy en beveiliging	Ja, omdat ...	0,0%	0	0,0%	0	25,0%	2	0,0%	0
	Nee, omdat ...	100,0%	18	100,0%	2	75,0%	6	100,0%	3
	Totaal		18		2		8		3

Onder de organisaties die bekend zijn met de standaard wordt er...

- In het **po** wordt vooral gebruik gemaakt van de WBP-kaders (53%). Uit de open antwoorden blijkt er wel gebruik van wordt gemaakt van WBP-kaders omdat men privacy belangrijk vindt en wil waarborgen of dit ziet als een wettelijke verplichting. Indien er geen gebruik van wordt gemaakt weet men veelal niet waarom dit niet het geval is;
- In het **vo** wordt vooral gebruik gemaakt van de WBP-kaders (57%). Uit de open antwoorden blijkt er wel gebruik van wordt gemaakt van WBP-kaders omdat men privacy belangrijk vindt en wil waarborgen of dit ziet als een wettelijke verplichting. Indien er geen gebruik van wordt gemaakt weet men veelal niet waarom dit niet het geval is;
- In het **mbo** wordt vooral gebruik gemaakt van de WBP-kaders (71%), de ISO 27001 en ISO 27002 (43%) en SURF juridisch normenkader cloudservices (35%). Uit de open antwoorden blijkt er wel gebruik van wordt gemaakt van WBP-kaders omdat men privacy belangrijk vindt en wil waarborgen of dit ziet als een wettelijke verplichting. Indien er geen gebruik van wordt gemaakt is dit veelal omdat het in ontwikkeling is. Bij de ISO 27001 en ISO 27002 geldt dat men dit al wel gebruikt omdat dit is een onderdeel van ons beleid / is een richtlijn en nog niet omdat men nog niet zo ver is. Het SURF juridisch normenkader cloudservices wordt wel gebruikt omdat het een nuttig en toepasbaar hulpmiddel is en niet omdat men nog niet zo ver is;
- In het **ho** wordt vooral gebruik gemaakt van de WBP-kaders (100%), de ISO 27001 en ISO 27002 (100%) en SURF juridisch normenkader cloudservices (100%). Uit de open antwoorden blijkt er gebruik wordt gemaakt van de WBP-kaders omdat dit een wettelijke verplichting is. De ISO 27001 en ISO 27002 worden gebruikt omdat dit een bestaand en duidelijk kader biedt of onderdeel is van beleid. Het SURF juridisch normenkader cloudservices wordt gebruikt omdat het belangrijk is in het kader van cloudservices (o.a. voor de selectie van leveranciers);
- **Vergelijking tussen sectoren:** in alle sectoren wordt gebruik gemaakt van de WBP-kaders en algemeen kan worden gesteld dat in het mbo en ho meer organisaties gebruik maken van (verschillende) open standaarden;

- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang**: in organisaties met meer dan 500 fte gebruikt men significant vaker ISO 27001 en ISO 27002 dan organisaties met 20-50 fte en 150-500 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie**: respondenten met een functie als informatiemanager gebruiken significant vaker WBP-kaders dan ICT-coördinatoren, SURF juridisch normenkader cloudservices dan ICT-coördinatoren en directeuren en ISO 27001 en ISO dan directeuren.

Vraag E03e: Bent u bekend met OSO kwalificatie?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, vanuit toepassing binnen eigen organisatie	38,8%	173	45,4%	44	10,0%	3	0,0%	0
Ja, vanuit toepassing in andere organisatie	7,6%	34	8,2%	8	10,0%	3	0,0%	0
Ja, via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard	10,8%	48	13,4%	13	23,3%	7	11,1%	1
Nee	42,8%	191	33,0%	32	56,7%	17	88,9%	8
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 57% van de organisaties wel en 43% niet bekend met OSO kwalificatie;
- In het **vo** is 67% van de organisaties wel en 33% niet bekend met OSO kwalificatie;
- In het **mbo** is 43% van de organisaties wel en 57% niet bekend met OSO kwalificatie;
- In het **ho** is 11% van de organisaties wel en 89% niet bekend met OSO kwalificatie;
- **Vergelijking tussen sectoren**: in het po is 57% van de organisaties bekend met OSO kwalificatie, in het vo 67%, in het mbo 43% en in het ho 11%;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang**: In organisaties met 50-150 fte is men significant vaker bekend met OSO kwalificatie vanuit toepassing binnen eigen organisatie organisaties met 20- 50 fte en meer dan 500 fte.

Vraag E04: Maakt u hier gebruik van? (vervolgvraag E03, alleen indien bekend)

Standaard	Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
OSO kwalificatie	Ja, omdat ...	74,9%	191	80,0%	52	30,8%	4	0,0%	0
	Nee, omdat ...	25,1%	64	20,0%	13	69,2%	9	100,0%	1
	Totaal		255		65		13		1

- In het **po** wordt onder de organisaties die hiermee bekend zijn ook veel gebruik gemaakt van de OSO-kwalificatie (75%). Uit de open antwoorden blijkt er gebruik wordt gemaakt van de OSO-kwalificatie omdat dit een (verplichte) afspraak is/wordt tussen po en vo en nog niet omdat de verplichting nu nog niet van toepassing is;
- In het **vo** wordt onder de organisaties die hiermee bekend zijn ook veel gebruik gemaakt van de OSO-kwalificatie (80%). Uit de open antwoorden blijkt er gebruik wordt gemaakt van de OSO-kwalificatie omdat dit een (verplichte) afspraak is/wordt tussen po en vo en indien dit nog niet het geval is weet men veelal ook niet waarom niet;

Vraag E05: Bent u voor één van onderstaande gecertificeerd?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, voor ISO 27001 en ISO 27002	1,8%	8	0,0%	0	3,3%	1	0,0%	0
Ja, voor ISAE 3402	0,2%	1	0,0%	0	10,0%	3	0,0%	0
Ja, voor OSO kwalificatie	45,3%	202	52,6%	51	10,0%	3	0,0%	0
Ja, voor Certificeringsschema Edukoppeling	1,8%	8	4,1%	4	6,7%	2	11,1%	1
Nee, omdat ...	52,0%	232	43,3%	42	80,0%	24	88,9%	8
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 52% van de organisaties niet gecertificeerd voor de genoemden, en 48% wel, voornamelijk voor OSO (45%);
- In het **vo** is 43% van de organisaties niet gecertificeerd voor de genoemden, en 57% wel, voornamelijk voor OSO (53%);
- In het **mbo** is 80% van de organisaties niet gecertificeerd voor de genoemden, en 20% wel, voornamelijk voor OSO (10%) en ISAE 3402 (10%);
- In het **ho** is 89% van de organisaties niet gecertificeerd voor de genoemden, en 11% wel, voornamelijk voor Certificeringsschema Edukoppeling (11%);
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po en vo is ongeveer de helft van de organisaties gecertificeerd, vooral met een OSO-kwalificatie en in het mbo en ho respectievelijk 20% en 10%;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** in organisaties met meer dan 500 fte is men significant vaker gecertificeerd voor ISO 27001 en ISO 27002 dan organisaties met 10-20 fte. Organisaties met 150-500 fte zijn significant vaker gecertificeerd voor OSO kwalificatie dan organisaties met 20-50 en meer dan 500;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als CIO zijn significant gecertificeerd voor Certificeringsschema Edukoppeling dan directeuren.

Vraag E06: Voert u zelf controles uit?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	27,1%	121	30,9%	30	76,7%	23	88,9%	8
Nee	72,9%	325	69,1%	67	23,3%	7	11,1%	1
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** voert 27% van de organisaties zelf controles uit, 73% niet;
- In het **vo** voert 31% van de organisaties zelf controles uit, 69% niet;
- In het **mbo** voert 77% van de organisaties zelf controles uit, 23% niet;
- In het **ho** voert 89% van de organisaties zelf controles uit, 11% niet;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po en vo voert ongeveer eenderde zelf controles uit, in het mbo en ho ligt dit boven de driekwart;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** in organisaties met meer dan 500 fte voert men significant vaker zelf controles uit dan organisaties met minder dan 500 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als informatiemanager voeren significant vaker zelf controles uit dan ICT-coördinatoren en directeuren.

Vraag E07: Worden controles/audits intern of extern uitgevoerd?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Intern	89,3%	108	66,7%	20	43,5%	10	37,5%	3
Extern	10,7%	13	33,3%	10	56,5%	13	62,5%	5
Totaal		121		30		23		8

- In het **po** worden controles/audits in 89% intern uitgevoerd en in 11% extern;
- In het **vo** worden controles/audits in 67% intern uitgevoerd en in 33% extern;
- In het **mbo** worden controles/audits in 44% intern uitgevoerd en in 56% extern;
- In het **ho** worden controles/audits in 38% intern uitgevoerd en in 62% extern;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po en vo worden controles veelal intern uitgevoerd (89% en 67%) en in het mbo en ho veelal extern (57% en 63%);
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** in organisaties met meer dan 500 fte worden controles/audits significant vaker extern uitgevoerd dan in organisaties tot 50 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als directeur geven aan dat controles/audits significant vaker intern worden uitgevoerd dan CIO's, directeuren ICT en informatimanagers.

Vraag E03d: Bent u bekend met SURF audit?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, vanuit toepassing binnen eigen organisatie	0,9%	4	0,0%	0	6,7%	2	66,7%	6
Ja, vanuit toepassing in andere organisatie	1,1%	5	3,1%	3	10,0%	3	0,0%	0
Ja, via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard	3,8%	17	9,3%	9	53,3%	16	33,3%	3
Nee	94,2%	420	87,6%	85	30,0%	9	0,0%	0
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** is 6% van de organisaties wel en 94% niet bekend met SURF audit;
- In het **vo** is 19% van de organisaties wel en 88% niet bekend met SURF audit;
- In het **mbo** is 70% van de organisaties wel en 30% niet bekend met SURF audit;
- In het **ho** is 100% van de organisaties wel en 0% niet bekend met SURF audit;
- **Vergelijking tussen sectoren:** van po naar vo, naar mbo en ho neemt het percentage organisaties dat bekend is met SURF audit toe, van respectievelijk 6%, naar 19%, naar 70% en 100% in het ho;
- Significante **verschillen binnen sectoren op omvang:** In organisaties met meer dan 500 is men significant vaker bekend met SURF audit vanuit toepassing binnen eigen organisatie organisaties met minder dan 50 fte;
- Significante **verschillen binnen sectoren op functie:** respondenten met een functie als informatiemanager zijn significant bekender met SURF audit vanuit een toepassing binnen de eigen organisatie dan respondenten met een functie als directeur. Ook zijn informatiemanagers significant vaker bekend met SURF audit via berichtgeving van Kennisnet SURF, NEN, Edustandaard dan CIO's, directeuren ICT, ICT-coördinatoren en directeuren.

Vraag E04: Maakt u hier gebruik van?

Standaard	Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
SURF audit	Ja, omdat ...	7,7%	2	16,7%	2	19,0%	4	88,9%	8
	Nee, omdat ...	92,3%	24	83,3%	10	81,0%	17	11,1%	1
	Totaal		26		12		21		9

- Van de instellingen die bekend zijn met SURF audit maakt in het po, vo en mbo minder dan een vijfde gebruik van SURF audit, in het ho is dit bijna 90%.

2.3.2 Leveranciers/uitgevers

Vraag E01: Met welk van onderstaande onderdelen bent u bekend? (meerdere antwoorden mogelijk)

Antwoord	Procent	Aantal
ISO 27001 en ISO 27002	33,3%	4
ISAE 3402	0,0%	0
OSO kwalificatie	50,0%	6
Certificeringsschema Edukoppeling	16,7%	2
Geen van bovenstaande	41,7%	5
<i>Totaal</i>		12

- Uitgevers zijn bekend met de volgende onderdelen, 50% kent de OSO-kwalificatie, 33% kent ISO 27001 en ISO 27002 en 17% Certificeringsschema Edukoppeling. Ook 42% kent geen van deze onderdelen.

Vraag E02: Bent u voor één van onderstaande gecertificeerd? (meerdere antwoorden mogelijk)

Antwoord	Procent	Aantal
Ja, voor ISO 27001 en ISO 27002	14,3%	1
Ja, voor ISAE 3402	0,0%	0
Ja, voor OSO kwalificatie	57,1%	4
Ja, voor Certificeringsschema Edukoppeling	0,0%	0
Nee, omdat...	42,9%	3
<i>Totaal</i>		7

- Uitgevers zijn gecertificeerd voor de volgende onderdelen, 57% voor de OSO-kwalificatie, 14% voor ISO 27001 en ISO 27002 en 43% voor geen van deze onderdelen.

Vraag E03a: Krijgt u vragen van scholen ten aanzien van beveiligingsbeleid? Zo ja, welke?

Antwoord	Procent	Aantal
Ja, namelijk	75,0%	9
Nee	25,0%	3
<i>Totaal</i>		12

- Van de uitgevers zegt 75% dat zij vragen krijgen van scholen ten aanzien van beveiligingsbeleid en 25% niet. Uit de open antwoorden blijkt dat de vragen die men binnenkrijgt vooral privacy en (technische) veiligheid van gegevens betreffen.

Vraag E03b: Adviseert u ook om bepaalde beveiligingsstandaarden te gebruiken? Zo ja, welke?

Antwoord	Procent	Aantal
Ja, namelijk	50,0%	6
Nee	50,0%	6
<i>Totaal</i>		<i>12</i>

- Van de uitgevers adviseert 50% om bepaalde beveiligingsstandaarden te gebruiken en 50% niet. Uit de open antwoorden blijkt dat de beveiligingsstandaarden die uitgevers adviseren vooral wachtwoorden en https betreffen.

Vraag E03c: Stelt u eisen aan beveiliging van andere ketenpartijen? Zo ja, welke?

Antwoord	Procent	Aantal
Ja, namelijk	83,3%	10
Nee	16,7%	2
<i>Totaal</i>		<i>12</i>

- Van de uitgevers stelt 83% eisen aan de beveiliging van ketenpartners en 17% niet. Uit de open antwoorden blijkt dat de eisen die uitgevers stellen aan ketenpartners vooral ssl en https betreffen.

2.4 Toepassing van standaarden voor digitaal leermateriaal

De vierde deelvraag "Wat is de toepassing van standaarden voor digitaal leermateriaal?" wordt in deze paragraaf behandeld.

Onderwijsinstellingen in het po, vo, mbo en ho is in dit kader naar drie onderwerpen gevraagd, te weten 1) leermiddelenbeleid, 2) het gebruik van standaarden voor leermiddelen en 3) het gebruik van leermiddelen. Leveranciers/uitgevers zijn gevraagd naar het gebruik van standaarden en bouwblokken. Hieronder zijn de resultaten samengevat.

In het **po**

- Leermiddelenbeleid: 65% van de organisaties heeft (op korte termijn) een leermiddelenbeleid ontwikkeld;
- Gebruik standaarden: Bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen zijn in 33% geen standaarden/bouwblokken opgenomen in de voorwaarden en in 61% wel;
- Gebruik leermiddelen: 60% van de organisaties werkt samen met 1 of meerdere distributeurs en 53% maakt gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. Dit betreft in het po vooral Heutink, KG & Rolf en Reinders. In 81% de gevallen is de instelling de rechtspersoon die de leermiddelen betaalt, er wordt in 5% gewerkt met een boekenfonds of een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd.

In het **vo**

- Leermiddelenbeleid: 82% van de organisaties heeft (op korte termijn) een leermiddelenbeleid ontwikkeld;
- Gebruik standaarden: Bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen zijn in 32% geen standaarden/bouwblokken opgenomen in de voorwaarden en in 39% wel;
- Gebruik leermiddelen: 68% van de organisaties werkt samen met 1 of meerdere distributeurs en 31% maakt gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. Dit betreft in het vo vooral Iddink en Van Dijk. In 88% de gevallen is de instelling de rechtspersoon die de leermiddelen betaalt, er wordt in 73% gewerkt met een boekenfonds of een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd.

In het **mbo**

- Leermiddelenbeleid: 73% van de organisaties heeft (op korte termijn) een leermiddelenbeleid ontwikkeld;
- Gebruik standaarden: Bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen zijn in 27% geen standaarden/bouwblokken opgenomen in de voorwaarden en in 67% wel;
- Gebruik leermiddelen: 80% van de organisaties werkt samen met 1 of meerdere distributeurs en 43% maakt gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. Dit betreft in het mbo vooral Van Dijk. In 77% de gevallen is de leerling/student/ouder de rechtspersoon die de leermiddelen betaalt, er wordt in 50% gewerkt met een boekenfonds of een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd.

In het **ho**

- Leermiddelenbeleid: 44% van de organisaties heeft (op korte termijn) een leermiddelenbeleid ontwikkeld;
- Gebruik standaarden: Bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen zijn in 44% geen standaarden/bouwblokken opgenomen in de voorwaarden en in 11% wel (één reactie);
- Gebruik leermiddelen: 44% van de organisaties werkt samen met 1 of meerdere distributeurs en 22% maakt gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. In 67% de gevallen is de leerling/student/ouder de rechtspersoon die de

leermiddelen betaalt en in 56% de instelling, er wordt in 33% gewerkt met een boekenfonds of een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd.

Voor **uitgevers/leveranciers** geldt

- **Gebruik:** 75% maakt geen gebruik van de standaarden en bouwblokken NL-LOM, OBK, Productlist Service, 25% doet dit wel in geval van Edurep gebruikt 92% dit niet en 8% wel. Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat dit (nog) niet van toepassing is voor deze leverancier(s).
- **Kwaliteit:** Van de 25% uitgevers die gebruik maakt van de standaarden en bouwblokken NL-LOM, OBK, Productlist Service, is de tevredenheid over de kwaliteit wisselend. Ook hier betreft het de reactie van een beperkt aantal respondenten.
- **Rendement:** Uitgevers zijn verdeeld over de vraag of de standaard of het bouwblok het gewenste rendement oplevert. Uit de open antwoorden blijkt dat de reden dat het rendement uitblijft vooral gerelateerd is aan complexiteit (uitgebreid/ingewikkeld) en het nut van de inzet (weinig gebruikers) voor deze leverancier(s). Dit betreft de reactie van een beperkt aantal respondenten.
- **Gebruik:** meer dan tweederde maakt geen gebruik van standaarden en bouwblokken (ECK Dicstributie en Toegang, Directe Toegang (BDL), Basispoort, De Kennisnet Federatie). Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat dit (nog) niet van toepassing is voor deze leverancier(s). Indien er wel gebruik van wordt gemaakt betreft dit vooral de bestel en distributie service.
- **Kwaliteit:** Uitgevers die de standaarden en bouwblokken (ECK Dicstributie en Toegang, Directe Toegang (BDL), Basispoort, De Kennisnet Federatie) gebruiken zijn hier over het algemeen tevreden over. Het betreft de reactie van een beperkt aantal respondenten;
- **Rendement:** Uitgevers zijn verdeeld over de vraag of de standaard of het bouwblok het gewenste rendement oplevert. Het betreft de reactie van een beperkt aantal respondenten;

Samenvattend is het beeld dat veel onderwijsinstellingen in het po, vo en mbo leermiddelenbeleid hebben, 65-80% van de respondenten zegt dat hun organisatie dit (op korte termijn) heeft ontwikkeld, in het ho komt leermiddelenbeleid nog minder voor. In het po en mbo gebruikt circa tweederde standaarden bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen, in het vo is dit tweevijfde maar dit kan vertekend zijn door het relatief grote aandeel van de respondenten die dit niet weet. Hetzelfde geldt voor het ho. Binnen alle sectoren wordt er samengewerkt met 1 of meerdere distributeurs en maken onderwijsinstellingen gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. In het mbo en ho is dit duidelijk minder, daar is het ook vaker zo dat de student/ouder de leermiddelen betaalt dan in het po en vo.

Minder dan eenderde van de responderende leveranciers/uitgevers maakt gebruik van de standaarden en bouwblokken zoals NL-LOM, OBK, Productlist Service en Edurep en ECK Dicstributie en Toegang, Directe Toegang (BDL), Basispoort, De Kennisnet Federatie. Diegene die dit wel doen zijn verdeeld over de kwaliteit en het rendement dat dit oplevert.

2.4.1 Onderwijsinstellingen

Vraag B01: Heeft uw organisatie een leermiddelenbeleid ontwikkeld?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	55,8%	249	61,9%	60	40,0%	12	33,3%	3
Nee	35,4%	158	18,6%	18	26,7%	8	55,6%	5
Wordt op korte termijn gerealiseerd	8,7%	39	19,6%	19	33,3%	10	11,1%	1
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** heeft 56% wel een leermiddelenbeleid ontwikkeld, wordt dit in 9% van de organisaties op korte termijn gerealiseerd en heeft 35% geen leermiddelenbeleid ontwikkeld;
- In het **vo** heeft 62% wel een leermiddelenbeleid ontwikkeld, wordt dit in 20% van de organisaties op korte termijn gerealiseerd en heeft 19% geen leermiddelenbeleid ontwikkeld;
- In het **mbo** heeft 40% wel een leermiddelenbeleid ontwikkeld, wordt dit in 33% van de organisaties op korte termijn gerealiseerd en heeft 27% geen leermiddelenbeleid ontwikkeld;
- In het **ho** heeft 33% wel een leermiddelenbeleid ontwikkeld, wordt dit in 11% van de organisaties op korte termijn gerealiseerd en heeft 56% geen leermiddelenbeleid ontwikkeld;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po, vo en mbo heeft op korte termijn ongeveer driekwart van de organisaties een leermiddelenbeleid ontwikkeld, in het ho is dit minder dan de helft.

Vraag B08: Wordt bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen het gebruik van de volgende standaarden en bouwblokken opgenomen in de voorwaarden?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Nee	33,0%	147	32,0%	31	26,7%	8	44,4%	4
Ja, namelijk ECK Distributie en Toegang	0,2%	1	5,2%	5	33,3%	10	0,0%	0
Ja, namelijk Directe Toegang	0,7%	3	19,6%	19	10,0%	3	0,0%	0
Ja, namelijk Basispoort	59,2%	264	1,0%	1	0,0%	0	0,0%	0
Ja, namelijk De Kennisnet federatie	0,4%	2	13,4%	13	23,3%	7	11,1%	1
Weet ik niet	6,5%	29	28,9%	28	6,7%	2	44,4%	4
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** worden bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen in 33% geen standaarden/bouwblokken opgenomen in de voorwaarden en in 61% wel, waarvan in 59% basispoort;
- In het **vo** worden bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen in 32% geen standaarden/bouwblokken opgenomen in de voorwaarden en in 39% wel, waarvan in 20% directe toegang en in 13% de Kennisnet federatie;
- In het **mbo** worden bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen in 27% geen standaarden/bouwblokken opgenomen in de voorwaarden en in 67% wel, waarvan in 33% ECK distributie en toegang en in 23% de Kennisnet federatie;

- In het **ho** worden bij het aanbesteden of bestellen van grotere hoeveelheden leermiddelen in 44% geen standaarden/bouwblokken opgenomen in de voorwaarden en in 11,1% wel, dit betrof één reactie.

Vraag B05: Werkt uw organisatie samen met 1 of meerdere distributeurs? Zo ja, welke?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, namelijk	60,1%	268	68,0%	66	80,0%	24	44,4%	4
Nee	39,9%	178	32,0%	31	20,0%	6	55,6%	5
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** werkt 60% van de organisaties samen met 1 of meerdere distributeurs. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Heutink (circa 50%), KG & Rolf (circa 20%) en Reinders (circa 15%).
- In het **vo** werkt 68% van de organisaties samen met 1 of meerdere distributeurs. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Iddink (circa 50%) en Van Dijk (circa 25%);
- In het **mbo** werkt 80% van de organisaties samen met 1 of meerdere distributeurs. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Van Dijk (circa 50%);
- In het **ho** werkt 44% van de organisaties samen met 1 of meerdere distributeurs. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Surfmarket;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het mbo wordt het meeste samengewerkt met distributeurs (80%), gevolgd door het vo (68%) en po (60%). Het ho (44%) blijft op dit vlak achter.

Vraag B02: Maakt uw organisatie gebruik van de catalogus van distributeurs bij het selecteren en bepalen van leermiddelen? Zo ja welke?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, namelijk	53,1%	237	30,9%	30	43,3%	13	22,2%	2
Nee	46,9%	209	69,1%	67	56,7%	17	77,8%	7
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** maakt 53% wel gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Heutink (circa 50%), KG & Rolf (circa 25%) en Reinders (circa 15%), soms in combinatie met anderen;
- In het **vo** maakt 31% wel gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Iddink (circa 33%) en van Dijk (circa 15%), regelmatig in combinatie met anderen;
- In het **mbo** maakt 43% wel gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Van Dijk, regelmatig in combinatie met anderen;
- In het **ho** maakt 22% wel gebruik van een catalogus van een distributeur bij het selecteren en bepalen van leermiddelen. Hier ontstaat op basis van de open antwoorden geen duidelijk beeld;
- **Vergelijking tussen sectoren:** er wordt in de sectoren in verschillende mate gebruik gemaakt van catalogi van distributeurs, van de helft in het po naar een vijfde in het ho. Ook worden in het po veelal gebruik gemaakt van dezelfde catalogi.

**Vraag B06: Wie is de rechtspersoon die de leermiddelen bestelt en betaalt?
(meerdere antwoorden mogelijk)**

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
De instelling	80,9%	361	87,6%	85	43,3%	13	55,6%	5
De leerling/ student/ouder	0,2%	1	17,5%	17	76,7%	23	66,7%	6
De werkgever	27,1%	121	9,3%	9	13,3%	4	0,0%	0
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** is het in 81% de instelling de rechtspersoon die de leermiddelen betaalt, in 0% is dit de leerling/student/ouder en in 27% de werkgever;
- In het **vo** is het in 88% de instelling de rechtspersoon die de leermiddelen betaalt, in 18% is dit de leerling/student/ouder en in 9% de werkgever;
- In het **mbo** is het in 43% de instelling de rechtspersoon die de leermiddelen betaalt, in 77% is dit de leerling/student/ouder en in 13% de werkgever;
- In het **ho** is het in 56% de instelling de rechtspersoon die de leermiddelen betaalt, in 67% is dit de leerling/student/ouder en in 0% de werkgever;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po en vo worden leermiddelen vooral betaalt door de instelling, in het mbo en ho vooral door de student/ouder.

Vraag B07: Werkt uw organisatie met een boekenfonds of met een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	4,9%	22	73,2%	71	50,0%	15	33,3%	3
Nee	95,1%	424	26,8%	26	50,0%	15	66,7%	6
Totaal	446		97		30		9	

- In het **po** werkt 5% wel met een boekenfonds of een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd en 95% niet;
- In het **vo** werkt 73% wel met een boekenfonds of een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd en 27% niet;
- In het **mbo** werkt 50% wel met een boekenfonds of een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd en 50% niet;
- In het **ho** werkt 33% wel met een boekenfonds of een andere vorm waarin schaalvoordelen voor de leerling/student worden gecreëerd en 67% niet;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po wordt bijna niet gewerkt met een boekenfonds, in het vo doet bijna driekwart van de instellingen dit, in het mbo de helft en in het ho een derde.

Vraag B03: Maakt uw organisatie gebruik van open leermiddelen, bijvoorbeeld via het wikiwijs leermiddelenplein om (aanvullende) leermiddelen te delen of te selecteren?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	41,3%	184	72,2%	70	83,3%	25	33,3%	3
Nee	58,7%	262	27,8%	27	16,7%	5	66,7%	6
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** maakt 41% wel gebruik van open leermiddelen om leermiddelen te delen of te selecteren;
- In het **vo** maakt 72% wel gebruik van open leermiddelen om leermiddelen te delen of te selecteren;
- In het **mbo** maakt 83% wel gebruik van open leermiddelen om leermiddelen te delen of te selecteren;
- In het **ho** maakt 33% wel gebruik van open leermiddelen om leermiddelen te delen of te selecteren;
- **Vergelijking tussen sectoren:** er wordt in de sectoren in verschillende mate gebruik gemaakt van open leermiddelen, in het mbo en vo is dit veel vaker het geval dan in het ho en po.

Vraag B04: Kunt u aanvullende leermiddelen zoeken en vinden via uw leeromgeving? Zo ja, welke?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, namelijk	54,3%	242	68,0%	66	56,7%	17	44,4%	4
Nee	45,7%	204	32,0%	31	43,3%	13	55,6%	5
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** zoekt en vindt 54% aanvullende leermiddelen via hun leeromgeving. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van internet (google en youtube) een combinatie van leveranciers (o.a. uitgevers) en kennisnet;
- In het **vo** zoekt en vindt 68% aanvullende leermiddelen via hun leeromgeving. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van VO-content en de ELO (Magister en SomToday);
- In het **mbo** zoekt en vindt 57% aanvullende leermiddelen via hun leeromgeving. Hier ontstaat op basis van de open antwoorden geen duidelijk beeld;
- In het **ho** zoekt en vindt 44% aanvullende leermiddelen via hun leeromgeving. Hier ontstaat op basis van de open antwoorden geen duidelijk beeld;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het vo worden het meeste aanvullende leermiddelen gezocht en gevonden via de leeromgeving (68%), het mbo (57%) en po (54%) liggen in het midden en het ho (44%) blijft op dit vlak achter.

2.4.2 Leveranciers/uitgevers

Vraag A01: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken?

Zo nee waarom niet?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
NL-LOM	Ja	25,0%	3
	Nee, omdat	75,0%	9
	<i>Totaal</i>		12
OBK	Ja	25,0%	3
	Nee, omdat	75,0%	9
	<i>Totaal</i>		12
Productlist Service	Ja	25,0%	3
	Nee, omdat	75,0%	9
	<i>Totaal</i>		12
Edurep	Ja	8,3%	1
	Nee, omdat	91,7%	11
	<i>Totaal</i>		12

- Uitgevers maken in 75% geen gebruik van de standaarden en bouwblokken NL-LOM, OBK, Productlist Service, 25% doet dit wel in geval van Edurep gebruikt 92% dit niet en 8% wel. Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat dit (nog) niet van toepassing is voor deze leverancier(s).

Vraag A03: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
NL-LOM	Ja	66,7%	2
	Nee, omdat	33,3%	1
	<i>Totaal</i>		3
OBK	Ja	0,0%	0
	Nee, omdat	100,0%	3
	<i>Totaal</i>		3
Productlist Service	Ja	0,0%	0
	Nee, omdat	100,0%	3
	<i>Totaal</i>		3
Edurep	Ja	100,0%	1
	Nee, omdat	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		1

- Uitgevers zijn verdeeld over de vraag of de standaard of het bouwblok het gewenste rendement oplevert. Het betreft de reactie van een beperkt aantal respondenten. Uit de open antwoorden blijkt dat de reden dat het rendement uitblijft vooral gerelateerd is aan complexiteit (uitgebreid/ingewikkeld) en het nut van de inzet (weinig gebruikers) voor deze leverancier(s).

Vraag A02: Hoe tevreden bent u over de kwaliteit van de onderstaande standaarden en bouwblokken?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
NL-LOM	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	66,7%	2
	Kan beter	0,0%	0
	Ontevreden	33,3%	1
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		
OBK	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	0,0%	0
	Kan beter	66,7%	2
	Ontevreden	33,3%	1
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		
Productlist Service	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	0,0%	0
	Kan beter	100,0%	3
	Ontevreden	0,0%	0
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		
Edurep	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	100,0%	1
	Kan beter	0,0%	0
	Ontevreden	0,0%	0
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		

- Van de 25% uitgevers die gebruik maakt van de standaarden en bouwblokken NL-LOM, OBK, Productlist Service, is de tevredenheid over de kwaliteit wisselend. Het betreft de reactie van een beperkt aantal respondenten.

Vraag B01: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken ?

Zo ja kunt u ook beschrijven welke onderdelen? Zo nee, waarom niet?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
ECK Distributie en Toegang	Ja, namelijk de bestel service	16,7%	2
	Ja, namelijk de distributie service	16,7%	2
	Ja, namelijk de linkjes service	8,3%	1
	Ja, namelijk de product list service	8,3%	1
	Ja, namelijk de licentie status service	8,3%	1
	Nee, omdat	75,0%	9
	<i>Totaal</i>		
Directe Toegang (BDL)	Ja, namelijk de bestel service	16,7%	2
	Ja, namelijk de distributie service	25,0%	3
	Ja, namelijk de linkjes service	16,7%	2
	Ja, namelijk de product list service	16,7%	2
	Ja, namelijk de licentie status service	8,3%	1
	Nee, omdat	75,0%	9
	<i>Totaal</i>		
Basispoort	Ja, namelijk de bestel service	0,0%	0
	Ja, namelijk de distributie service	8,3%	1
	Ja, namelijk de linkjes service	0,0%	0
	Ja, namelijk de product list service	0,0%	0
	Ja, namelijk de licentie status service	0,0%	0
	Nee, omdat	91,7%	11
	<i>Totaal</i>		
De Kennisnet federatie	Ja, namelijk de bestel service	16,7%	2
	Ja, namelijk de distributie service	25,0%	3
	Ja, namelijk de linkjes service	16,7%	2
	Ja, namelijk de product list service	16,7%	2
	Ja, namelijk de licentie status service	16,7%	2
	Nee, omdat	66,7%	8
	<i>Totaal</i>		

- Uitgevers maken in in meer dan tweederde van de gevallen geen gebruik van standaarden en bouwblokken (ECK Distributie en Toegang, Directe Toegang (BDL), Basispoort, De Kennisnet Federatie). Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat dit (nog) niet van toepassing is voor deze leverancier(s).
- Indien er wel gebruik van wordtgemaakt betreft dit vooral de bestel en distributie service.

Vraag B02: Hoe tevreden bent u over de kwaliteit van de onderstaande standaarden en bouwblokken?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
ECK Distributie en Toegang	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	66,7%	2
	Kan beter	33,3%	1
	Ontevreden	0,0%	0
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		
Directe Toegang (BDL)	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	66,7%	2
	Kan beter	0,0%	0
	Ontevreden	33,3%	1
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		
Basispoort	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	100,0%	1
	Kan beter	0,0%	0
	Ontevreden	0,0%	0
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		
De Kennisnet federatie	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	75,0%	3
	Kan beter	25,0%	1
	Ontevreden	0,0%	0
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		

- Uitgevers die de standaarden en bouwblokken (ECK Distributie en Toegang, Directe Toegang (BDL), Basispoort, De Kennisnet Federatie) gebruiken zijn hier over het algemeen tevreden over. Het betreft de reactie van een beperkt aantal respondenten.

Vraag B03: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
ECK Distributie en Toegang	Ja	33,3%	1
	Nee, omdat	66,7%	2
	<i>Totaal</i>		3
Directe Toegang (BDL)	Ja	66,7%	2
	Nee, omdat	33,3%	1
	<i>Totaal</i>		3
Basispoort	Ja	100,0%	1
	Nee, omdat	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		1
De Kennisnet federatie	Ja	50,0%	2
	Nee, omdat	50,0%	2
	<i>Totaal</i>		4

- Uitgevers zijn verdeeld over de vraag of de standaard of het bouwblok het gewenste rendement oplevert. Het betreft de reactie van een beperkt aantal respondenten.

2.5 Toepassing van standaarden voor toetsen en examineren

De vijfde deelvraag "Wat is de toepassing van standaarden voor toetsen en examineren?" wordt in deze paragraaf behandeld.

Onderwijsinstellingen in het po, vo, mbo en ho is in dit kader naar de toepassing van standaarden voor toetsen en examineren gevraagd. Leveranciers/uitgevers zijn gevraagd naar het gebruik van standaarden en bouwblokken. Hieronder zijn de resultaten samengevat.

In het po

- maakt 53% van de organisaties wel gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen (in de open antwoorden wordt vooral CITO genoemd) en heeft 54% de ervaring dat de digitale toetsen die zij inkopen ook importeerbaar zijn in deze omgeving. 100% van de organisaties maakt gebruik van een leerlingvolg/-administratiesysteem (in de open antwoorden zijn Parnassys, ESIS of CITO LOVS het meest genoemd).

In het vo

- maakt 78% van de organisaties wel gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen (in de open antwoorden wordt vooral Wintoets genoemd) en heeft 57% de ervaring dat de digitale toetsen die zij inkopen ook importeerbaar zijn in deze omgeving. 100% van de organisaties maakt gebruik van een leerlingvolg/-administratiesysteem (in de open antwoorden zijn Magister en SomToday het meest genoemd). Het gebruik van digitale examens/tentamens en/of de voornemens is bij 8% niet aanwezig, 7% heeft wel het voornemen, 38% heeft geëxperimenteerd en zet dit voort en 46% implementeert dit al.

In het mbo

- maakt 90% van de organisaties wel gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen (in de open antwoorden worden Question Mark Perception en TOA het meest genoemd) en heeft 33% de ervaring dat de digitale toetsen die zij inkopen ook importeerbaar zijn in deze omgeving. 100% van de organisaties maakt gebruik van een leerlingvolg/-administratiesysteem (in de open antwoorden worden Eduarte en Magister het meest genoemd). Het gebruik van digitale examens/tentamens en/of de voornemens is bij 7% niet aanwezig, 3% heeft wel het voornemen, 27% heeft geëxperimenteerd en zet dit voort en 63% implementeert dit al.

In het ho

- maakt 78% van de organisaties wel gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen (in de open antwoorden worden Question Mark Perception en TOA het meest genoemd) en heeft 25% de ervaring dat de digitale toetsen die zij inkopen ook importeerbaar zijn in deze omgeving. 100% van de organisaties maakt gebruik van een leerlingvolg/-administratiesysteem (in de open antwoorden is Osiris het meest genoemd). Het gebruik van digitale examens/tentamens en/of de voornemens is bij 11% niet aanwezig, 11% heeft wel het voornemen, 22% heeft geëxperimenteerd en zet dit voort en 56% implementeert dit al.

Voor **uitgevers/leveranciers** geldt

- Gebruik: dat zij in verschillende mate gebruik maken van standaarden. UWLR leerlinggegevens (EDEX) wordt door 83% gebruikt, UWLR leerresultaten door 50%, DULT leer-toetsresultaten door 42% en NL QTI en DEP door respectievelijk 17% en 8%. Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat dit (nog) niet van toepassing is voor deze leverancier(s).
- Kwaliteit: zij verdeeld zijn over de kwaliteit van de standaarden, over de meest gebruikte 50-60% tevreden is.
- Rendement: zij verdeeld zijn over het rendement dat standaarden opleveren. Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat deze nog onvoldoend goede werken in de praktijk (aansluiting/gebruiksvriendelijkheid).

Samenvattend wordt zichtbaar dat meer dan driekwart van de onderwijsinstellingen in het vo en ho maken gebruik van een toetsapplicatie voor het afnemen van digitale toetsen, in het mbo is dat zelfs negen op de tien, het po blijft nog achter (iets meer dan de helft). Het gebruik van digitale examens/tentamens is in het vo, mbo en ho geïmplementeerd door ongeveer de helft van de instellingen.

Standaarden worden in verschillende mate gebruikt door de responderende leveranciers/uitgevers. UWLR leerlinggegevens wordt door viervijfde gebruikt, UWLR leerresultaten en DULT leertoetsen door ongeveer de helft. NL QTI en DEP in mindere mate. Over de meest gebruikte standaarden is ruim de helft tevreden al is men nog verdeeld over het rendement dat dit oplevert.

2.5.1 Onderwijsinstellingen

Vraag C01: Maakt uw organisatie gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen? Zo ja, welke?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, namelijk	52,9%	236	78,4%	76	90,0%	27	77,8%	7
Nee	47,1%	210	21,6%	21	10,0%	3	22,2%	2
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** maakt 53% van de organisaties wel gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van (een applicatie van) CITO (circa 50%) of dat er iets aansluitend bij de methode wordt gekozen (circa 10%);
- In het **vo** maakt 78% van de organisaties wel gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Wintoets (circa 40%);
- In het **mbo** maakt 90% van de organisaties wel gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen. Uit de open antwoorden blijkt dat hier gebruik wordt gemaakt van verschillende applicaties, meest genoemd zijn Question Mark Perception (QMP) en TOA;
- In het **ho** maakt 78% van de organisaties wel gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen. Uit de open antwoorden blijkt dat hier gebruik wordt gemaakt van verschillende applicaties, meest genoemd zijn Question Mark Perception (QMP) en TOA;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het vo, mbo en ho gebruikt meer dan driekwart van de organisaties een applicatie voor het afnemen van digitale toetsen, in het po is dit ongeveer de helft.

Vraag C02: Heeft u de ervaring dat de digitale toetsen die u inkoop ook importeerbaar zijn in deze omgeving?

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja	53,6%	105	57,4%	31	33,3%	7	25,0%	1
Nee	46,4%	91	42,6%	23	66,7%	14	75,0%	3
Totaal		202		58		11		4

- In het **po** heeft 54% van de organisaties de ervaring dat de digitale toetsen die zij inkopen ook importeerbaar zijn in deze omgeving, 46% niet;
- In het **vo** heeft 57% van de organisaties de ervaring dat de digitale toetsen die zij inkopen ook importeerbaar zijn in deze omgeving, 43% niet;
- In het **mbo** heeft 33% van de organisaties de ervaring dat de digitale toetsen die zij inkopen ook importeerbaar zijn in deze omgeving, 67% niet;
- In het **ho** heeft 25% van de organisaties de ervaring dat de digitale toetsen die zij inkopen ook importeerbaar zijn in deze omgeving, 75% niet;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po en vo hebben organisaties in ruim de helft van de gevallen de ervaring dat digitale toetsen importeerbaar zijn in deze omgeving, in het mbo en ho is dit eenderde of een kwart.

**Vraag C03: Maakt uw organisatie gebruik van een leerlingvolg-/administratiesysteem?
Zo ja, welke?**

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Ja, namelijk	100,0%	446	99,0%	96	100,0%	30	100,0%	9
Nee	0,0%	0	1,0%	1	0,0%	0	0,0%	0
Totaal		446		97		30		9

- In het **po** maakt 100% van de organisaties wel gebruik van een leerlingvolg/-administratiesysteem. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Parnassys (circa 50%), ESIS (circa 20%), CITO LOVS (circa 20%);
- In het **vo** maakt 100% van de organisaties wel gebruik van een leerlingvolg/-administratiesysteem. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Magister (circa 60%) en SomToday (circa 20%);
- In het **mbo** maakt 100% van de organisaties wel gebruik van een leerlingvolg/-administratiesysteem. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Eduarte (circa 30%) en Magister (circa 20%);
- In het **ho** maakt 100% van de organisaties wel gebruik van een leerlingvolg/-administratiesysteem. Uit de open antwoorden blijkt dat hier voornamelijk gebruik wordt gemaakt van Osiris;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in alle sectoren gebruiken alle organisaties een leerlingvolg/-administratiesysteem, wel kent elke sector eigen aanbieders.

Vraag C06: Kunt u aangeven in welke mate uw instelling al digitale tentamens/examens hebben geïmplementeerd?

Antwoord	VO		MBO		HO	
We gebruiken nog geen digitale tentamens/examens en hebben ook nog geen voornemens	8,2%	8	6,7%	2	11,1%	1
We gebruiken nog geen digitale tentamens/examens, maar hebben wel voornemens dit te gaan doen	7,2%	7	3,3%	1	11,1%	1
Wij hebben geëxperimenteerd met digitale tentamens/examens en zetten dit voort	38,1%	37	26,7%	8	22,2%	2
Wij implementeren de beschikbare digitale tentamens/examens, onze techniek is er klaar voor	46,4%	45	63,3%	19	55,6%	5
Totaal		97		30		9

- In het **vo** gebruikt 8% van de organisaties geen digitale examens/tentamens en heeft ook geen voornemens, 7% heeft wel het voornemen, 38% heeft geëxperimenteerd en zet dit voort en 46% implementeert dit al;
- In het **mbo** gebruikt 7% van de organisaties geen digitale examens/tentamens en heeft ook geen voornemens, 3% heeft wel het voornemen, 27% heeft geëxperimenteerd en zet dit voort en 63% implementeert dit al;
- In het **ho** gebruikt 11% van de organisaties geen digitale examens/tentamens en heeft ook geen voornemens, 11% heeft wel het voornemen, 22% heeft geëxperimenteerd en zet dit voort en 56% implementeert dit al;
- **Vergelijking tussen sectoren:** in het po gebruikt relatief het grootste deel de organisaties (74%) geen digitale examens/tentamens en is dit ook niet voornemens, in het po, vo en mbo is hier veelal mee geëxperimenteerd en wil men dit voortzetten of wordt dit al gedaan.

2.5.2 Leveranciers/uitgevers

Vraag C01: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden, zo nee waarom niet?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
NL QTI	Ja	16,7%	2
	Nee, omdat	83,3%	10
	<i>Totaal</i>		<i>12</i>
DEP	Ja	8,3%	1
	Nee, omdat	91,7%	11
	<i>Totaal</i>		<i>12</i>
UWLR Leerlinggegevens (EDEX)	Ja	83,3%	10
	Nee, omdat	16,7%	2
	<i>Totaal</i>		<i>12</i>
UWLR leerresultaten	Ja	50,0%	6
	Nee, omdat	50,0%	6
	<i>Totaal</i>		<i>12</i>
DULT Leer-toets resultaten	Ja	41,7%	5
	Nee, omdat	58,3%	7
	<i>Totaal</i>		<i>12</i>

- Uitgevers maken in in verschillende mate gebruik van standaarden. UWLR leerlinggegevens (EDEX) wordt door 83% gebruikt, UWLR leerresultaten door 50%, DULT leer-toetsresultaten door 42% en NL QTI en DEP door respectievelijk 17% en 8%. [Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat dit \(nog\) niet van toepassing is voor deze leverancier\(s\).](#)

Vraag C02: Bent u tevreden over de kwaliteit van de standaarden?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
NL QTI	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	0,0%	0
	Kan beter	50,0%	1
	Ontevreden	50,0%	1
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		2
DEP	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	0,0%	0
	Kan beter	100,0%	1
	Ontevreden	0,0%	0
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		1
UWLR Leerlinggegevens (EDEX)	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	60,0%	6
	Kan beter	40,0%	4
	Ontevreden	0,0%	0
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		10
UWLR leerresultaten	Zeer tevreden	0,0%	0
	Tevreden	50,0%	3
	Kan beter	16,7%	1
	Ontevreden	16,7%	1
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	16,7%	1
	<i>Totaal</i>		6
DULT Leer-toets resultaten	Zeer tevreden	60,0%	3
	Tevreden	40,0%	2
	Kan beter	0,0%	0
	Ontevreden	0,0%	0
	Zeer ontevreden	0,0%	0
	Onbekend	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		5

Vraag C03: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet?

Onderdeel	Antwoord	Procent	Aantal
Levert NL QTI het gewenste rendement, zo nee waarom niet?	Ja	50,0%	1
	Nee, omdat	50,0%	1
	<i>Totaal</i>		2
Levert DEP het gewenste rendement, zo nee waarom niet?	Ja	100,0%	1
	Nee, omdat	0,0%	0
	<i>Totaal</i>		1
Levert UWLR Leerlinggegevens (EDEX) het gewenste rendement, zo nee waarom niet?	Ja	50,0%	5
	Nee, omdat	50,0%	5
	<i>Totaal</i>		10
Levert UWLR leerresultaten het gewenste rendement, zo nee waarom niet?	Ja	50,0%	3
	Nee, omdat	50,0%	3
	<i>Totaal</i>		6
Levert DULT Leer-toets resultaten het gewenste rendement, zo nee waarom niet?	Ja	80,0%	4
	Nee, omdat	20,0%	1
	<i>Totaal</i>		5

Uitgevers zijn verdeeld over het rendement dat standaarden opleveren. Uit de open antwoorden blijkt dat de reden om standaarden en bouwblokken niet te gebruiken voornamelijk is dat deze nog onvoldoend goede werken in de praktijk (aansluiting/gebruiksvriendelijkheid).

Bijlage I: Respons en achtergrondkenmerken

Respons

- In het **po** zijn de responsaantallen voldoende voor betrouwbare uitspraken;
- In het **vo, mbo en ho** zijn de responsaantallen onvoldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

	PO	VO	MBO	HO
Aantal	446	97	30	9

Respons sector en functie

- In het **po** zijn de respondenten vooral directeuren en ict-coördinatoren;
- In het **vo** zijn de respondenten vooral directeuren en ict-coördinatoren;
- In het **mbo** zijn de respondenten vooral informatiemanagers en directeuren ict;
- In het **ho** zijn de respondenten vooral informatiemanagers en CIO's.

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
CIO	3,6%	16	12,4%	12	6,7%	2	33,3%	3
Directeur ICT	11,2%	50	9,3%	9	26,7%	8	11,1%	1
ICT-coördinator	22,0%	98	14,4%	14	6,7%	2	0,0%	0
Informatiemanager	0,2%	1	6,2%	6	50,0%	15	55,6%	5
Anders, namelijk	5,8%	26	16,5%	16	10,0%	3	0,0%	0
Directeur	57,2%	255	41,2%	40	0,0%	0	0,0%	0
Totaal		446		97		30		9

Respons sector en omvang

- In het **po** is de omvang van organisaties vooral 10-20 fte en 20-50 fte;
- In het **vo** is de omvang van organisaties vooral 50-150 fte en 150-500 fte;
- In het **mbo** is de omvang van organisaties vooral 150-500 fte en 500-of meer fte;
- In het **ho** is de omvang van organisaties alleen 500-of meer fte.

Antwoord	PO		VO		MBO		HO	
Minder dan 10 fte	20,0%	89	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
10-20 fte	42,6%	190	0,0%	0	3,3%	1	0,0%	0
20-50 fte	23,1%	103	11,3%	11	0,0%	0	0,0%	0
50-150 fte	6,3%	28	27,8%	27	3,3%	1	0,0%	0
150-500 fte	6,1%	27	48,5%	47	36,7%	11	0,0%	0
500- en meer fte	2,0%	9	12,4%	12	56,7%	17	100,0%	9
Totaal		446		97		30		9

Bijlage II: Respons instellingen en respondenten

In dit onderzoek is bij aanvang uitgegaan van de respondent. Na afloop van het veldwerk, tijdens de analysefase wilde men ten aanzien van de representativiteit ook wat zeggen over onderwijsinstellingen. Hiervoor heeft achteraf een analyse plaatsgevonden, de resultaten daarvan zijn opgenomen in deze bijlage.

Hier is bij aanvang van het onderzoek geen rekening mee gehouden en daarmee is ook geen kenmerk van de instelling opgenomen. Dit is achteraf gebeurd en kon voor >92% van de respondenten worden herleid.

Verder heeft in een aantal gevallen meer dan één persoon vanuit dezelfde organisatie gereageerd. De respons aantallen unieke onderwijsinstellingen wijken dan ook af van de aantallen unieke respondenten. In het po is 68% uniek, in het vo 56%.

verder moet er rekening mee worden gehouden dat er zowel op school als bovenschoolsniveau antwoord is gegeven. Deze antwoorden zijn niet met elkaar in verband gebracht. Dit betekent dat in een aantal gevallen op verschillende niveaus voor een organisatie is gereageerd.

Hier onder zijn de aantallen op verschillende niveaus weergegeven.

Totaal aantal instellingen	po	vo	mbo	ho
1. Database	9.330	1.671		
2. Uniek aangeschreven	6.345	845	69	51
3. Respons	302	54	30	9
4. Landelijk	8.399	1.689	69	51
5. Betrouwbaarheid	>90%	<75%	<75%	<75%

Besturen aantal instellingen	po	vo	mbo	ho
1. Database	1.107	328	-	-
2. Uniek aangeschreven	728	181	-	-
3. Respons	50	29	-	-
4. Landelijk	1.138	345	-	-
5. Betrouwbaarheid	<75%	<75%	-	-

Onderwijsinstellingen aantal	po	vo	mbo	ho
1. Database	8.223	1.343	-	-
2. Uniek aangeschreven	5.617	664	61	51
3. Respons	252	25	30	9
4. Landelijk	7.261	1.344	69	51
5. Betrouwbaarheid	90%	<75%	<75%	<75%

Respondenten aantal	po	vo	mbo	ho
3. Respons	446	97	30	9
4. Landelijk	7.261	1.344	69	51
5. Betrouwbaarheid	>90%	<75%	<75%	<75%

Bijlage III: Antwoorden open vragen - Scholen

Vraag B02: Maakt uw organisatie gebruik van de catalogus van distributeurs bij het selecteren en bepalen van leermiddelen? Ja, namelijk ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
Heutink	134	0	0	0
KG & Rolf	56	0	0	0
Reinders Oisterwijk	33	0	0	0
Iddink		11		
Van Dijk	1	7	7	
diverse leveranciers	32	8	4	0
overige antwoorden	12	6	2	2
Totaal	268	32	13	2

Vraag B04: Kunt u aanvullende leermiddelen zoeken en vinden via uw leeromgeving? Ja, namelijk...

Deze open vraag kent een groot verschil soorten antwoorden, van een specifieke leverancier/tool zoals 'naam leverancier/tool' naar algemeen zoals 'via leveranciers' naar een doel zoals 'voor in de les' of naar kanalen (zoals internet/mail).

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
Internet (google / youtube / diverse websites)	44	4	2	-
Diverse leveranciers / uitgevers / bronnen	26	7	3	-
Kennisnet (en wikiwijs en federatie in mbo)	19	4	3	-
Gynzy	12	-	-	-
Rekentuin / taalzee	12	-	-	-
Digilessen / digibordprogramma's	10	-	-	-
Heutink	8	-	-	-
Basispoort	8	-	-	-
Skool	8	-	-	-
SchoolTV beeldbank / Teleblik / Schooltelevisie	7	2	2	-
ambrasoft	6	-	-	-
It's Learning	1	5	-	-
VO content	1	18	-	-
ELO (Magister / SomToday / etc)	-	15	-	-
overige antwoorden	117	15	12	4
Totaal	279	70	22	4

Vraag B05: Werkt uw organisatie samen met 1 of meerdere distributeurs? Ja, namelijk ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
Heutink	131	-	-	-
KG & Rolf	69	-	-	-
Reinders Oisterwijk	47	-	-	-
Malmberg	12	2	-	-
Van Dijk	-	37	14	-
Iddink	-	18	-	-
Lizette Werter Groep	-	1	4	-
Surfmarket	-	-	-	3
diverse leveranciers (ook Basispoort)	47	9	3	-
overige antwoorden	29	4	5	1
Totaal	335	71	26	4

Vraag C01: Maakt uw organisatie gebruik van een toets applicatie voor het afnemen van digitale toetsen? Zo ja, welke? Ja, namelijk ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
Cito (diverse, van specifieke toetsen tot breed'	96	9	2	-
Bij de methode	15	1	-	-
Malmberg (Malmberg, pluspunt, wereld in getallen)	17	-	1	-
Wintoets	1	33	3	-
Quayn	-	5	1	-
Question Mark Perception (QMP)	-	-	8	3
TOA	-	-	7	2
Facet	-	-	6	-
AMN	-	-	4	-
overige antwoorden	43	25	13	3
Totaal	172	73	45	8

Vraag C03: Maakt uw organisatie gebruik van een leerlingvolg-/administratiesysteem? Zo ja, welke? Ja, namelijk ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
Parnassys	247	-	-	-
Esis	93	2	-	-
CITO lovs	86	-	-	-
Dotcomschool	20	1	-	-
Eduscope	15	-	-	-
Dotcom	12	-	-	-
Magister	-	50	9	-
SOMtoday	-	17	-	-
Eduarte	-	2	11	-
Trajectplanner	-	1	4	-
EduArte	-	-	4	-
Osiris	-	-	-	3
overige antwoorden	29	6	8	6
Totaal	502	79	36	9

Vraag D04: Wisselt uw organisatie leerlinggegevens uit met instellingen uit andere sectoren? Ja, met behulp van een andere standaard, namelijk ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
DOD	28	2	-	-
Eigen formulieren	11	2	2	-
Onderwijs Transparant	8	-	-	-
LDOS	7	-	-	-
BOVO	5	-	-	-
ELKK	4	1	1	-
OSO	4	1	-	-
Intergrip	-	1	6	-
overige antwoorden	18	1	3	1
Totaal	85	8	12	1

Vraag E04a1: Maakt u hier gebruik van? WBP-kaders Ja, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
we privacy belangrijk vinden en willen waarborgen	7	3	7	1
dit wettelijk verplicht is	6	4	5	4
we compliance belangrijk vinden en compliant willen zijn	-	-	1	2
dit is opgenomen in ons informatie-beveiligingsbeleid	-	-	3	1
dit nodig is voor het werken met systemen (eigen of van derden)	2	1	-	1
dit weet ik niet	2	-	-	-
overige antwoorden	3	-	1	-
Totaal	24	8	17	9

Vraag E04a2: Maakt u hier gebruik van? WBP-kaders Nee, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit weet ik niet	14	1	2	-
we nog niet zo ver zijn	2	1	2	-
dit in ontwikkeling is	-	1	3	-
overige antwoorden	2	-	-	-
Totaal	18	3	7	-

Vraag E04b1: Maakt u hier gebruik van? SURF juridisch normenkader cloudservices Ja, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
het een nuttig en toepasbaar hulpmiddel is	-	1	5	3
het belangrijk is in het kader van cloudservices (o.a. selectie leveranviers)	-	1	4	4
dit weet ik niet	1	-	-	-
overige antwoorden	2	2	-	2
Totaal	3	4	9	9

Vraag E04b2: Maakt u hier gebruik van? SURF juridisch normenkader cloudservices Nee, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit weet ik niet	9	6	1	-
we nog niet zo ver zijn	4	6	10	-
dit in ontwikkeling is	-	1	2	-
we geen gebruik maken van cloud	4	-	1	-
overige antwoorden	8	5	2	-
Totaal	25	18	16	-

Vraag E04c1: Maakt u hier gebruik van? SURF juridisch normenkader instellingen Ja, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
het een nuttig en toepasbaar hulpmiddel is	-	-	2	-
dit is opgenomen in ons informatie-beveiligingsbeleid	-	-	1	1
dit een bestaand en duidelijk kader biedt	-	2	-	2
dit weet ik niet	-	-	1	-
overige antwoorden	2	2	2	-
Totaal	2	4	6	3

Vraag E04c2: Maakt u hier gebruik van? SURF juridisch normenkader instellingen Nee, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit weet ik niet	13	8	3	1
we nog niet zo ver zijn	2	5	8	1
dit in ontwikkeling is			6	
overige antwoorden	7	1	1	1
Totaal	22	14	18	3

Vraag E04d1: Maakt u hier gebruik van? SURF audit Ja, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
het een nuttig en toepasbaar hulpmiddel is	-	-	-	2
dit een bestaand en duidelijk kader biedt	-	-	-	-
continue verbetering eigen prestaties	-	1	2	3
dit weet ik niet	-	1	1	-
overige antwoorden	2	-	1	3
Totaal	2	2	4	8

Vraag E04d2: Maakt u hier gebruik van? SURF audit Nee, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit weet ik niet	14	5	2	0
we nog niet zo ver zijn	5	3	12	0
dit in ontwikkeling is	-	1	1	-
overige antwoorden	2	1	3	1
Totaal	21	10	18	1

Vraag E04e1: Maakt u hier gebruik van? OSO kwalificatie Ja, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit een (verplichte) afspraak is/wordt voor overdracht tussen po-vo	107	21	-	-
dit een afspraak is in het bestuur /de regio	26	4	-	-
dit tijdsinstaat oplevert in administratie, efficiënter/effectiever is	34	8	2	-
overige antwoorden	23	17	2	-
Totaal	190	50	4	-

Vraag E04e2: Maakt u hier gebruik van? OSO kwalificatie Nee, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit weet ik niet	15	4	1	-
dit (nog) niet van toepassing is	23	2	3	1
we nog niet zo ver zijn	3	2	2	-
dit in ontwikkeling is	8	-	1	-
overige antwoorden	2	4	2	-
Totaal	51	12	9	1

Vraag E04f1: Maakt u hier gebruik van? ISO 27001 en ISO 27002 Ja, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
het een nuttig en toepasbaar hulpmiddel is	-	-	1	-
dit een bestaand en duidelijk kader biedt	1	-	-	2
dit is een onderdeel van ons beleid / is een richtlijn	5	1	5	2
dit voor onze leveranciers nodig is	-	1	1	1
dit weet ik niet	-	1	1	-
overige antwoorden	1	-	1	1
Totaal	7	3	9	6

Vraag E04f2: Maakt u hier gebruik van? ISO 27001 en ISO 27002 Nee, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit weet ik niet	19	6	-	-
dit (nog) niet van toepassing is	6	7	2	-
we nog niet zo ver zijn	6	3	4	-
dit in ontwikkeling is	-	-	2	-
overige antwoorden	14	4	3	-
Totaal	45	16	11	-

Vraag E04g1: Maakt u hier gebruik van? ROSA katern Privacy en beveiliging Ja, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
de ROSA katern aansluit op onze eigen ontwikkelde Referentie Informatiearchitectuur (RIA2011).	0	0	1	0
we dit indirect in onze informatiearchitectuur en informatiebeveiligingsbeleid hebben opgenomen en willen voldoen een WBP e.d.	0	0	1	0

Vraag E04g2: Maakt u hier gebruik van? ROSA katern Privacy en beveiliging Nee, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit weet ik niet	10	1	1	-
dit (nog) niet van toepassing is	4	-	1	-
we nog niet zo ver zijn	1	-	2	-
dit in ontwikkeling is	-	1	-	-
overige antwoorden	2	-	2	2
Totaal	17	2	6	2

Vraag E05: Bent u voor één van onderstaande gecertificeerd? Nee, omdat ...

Antwoord	PO	VO	MBO	HO
dit weet ik niet / onbekend wat dit is	83	23	5	1
dit (nog) niet van toepassing is	37	6	5	2
we nog niet zo ver zijn	4	1	2	1
dit in ontwikkeling is	14		1	
overige antwoorden	33	5	5	3
Totaal	171	35	18	7

Bijlage IV: Antwoorden open vragen - Uitgevers

Vraag A01a: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken? NL-LOM. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	dit in ontwikkeling is (wel van plan)
2	dit (nog) niet van toepassing is
3	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
4	dit (nog) niet van toepassing is voor onze software; wij houden ons bezig met LVS.
5	dit (nog) onbekend is
6	dit (nog) niet van toepassing is op onze huidige werkzaamheden
7	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
8	dit (nog) niet van toepassing is voor educatieve software leverancier
9	dit (nog) niet van toepassing is

Vraag A01b: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken? OBK Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Er de uitgeverijen de OBK vocabulaires nog niet goed inzetten om in de keten te gebruiken. Ik moet nu zelf verbanden leggen
2	dit (nog) niet van toepassing is
3	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
4	dit (nog) niet van toepassing is
5	dit (nog) onbekend is
6	dit (nog) niet van toepassing is
7	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
8	dit (nog) niet van toepassing is voor educatieve software leverancier
9	dit (nog) niet van toepassing is

Vraag A01c: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken? Productlist Service. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	dit (nog) onbekend is. Google weet ook niet wat dit is ...
2	dit (nog) onbekend is
3	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
4	dit (nog) onbekend is
5	dit (nog) onbekend is
6	dit (nog) niet van toepassing is
7	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
8	dit (nog) niet van toepassing is voor educatieve software leverancier
9	dit (nog) niet van toepassing is

Vraag A01d: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken? Edurep. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	dit in ontwikkeling is (Zijn we naar aan het kijken)
2	Omdat ik nu zelf een verbinding moet leggen tussen verschillende databronnen
3	dit (nog) onbekend is
4	dit (nog) niet van toepassing is
5	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
6	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
7	dit (nog) onbekend is
8	dit in ontwikkeling is (Op dit ogenblik niet, maar willen wij in de toekomst wel gaan doen.)
9	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
10	dit (nog) niet van toepassing is voor educatieve software leverancier
11	dit (nog) niet van toepassing is

Vraag A03a: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? NL-LOM. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Weinigen tot geen partners gebruikt het. Ongeschikt voor inzet bij gepersonaliseerd leren.

Vraag A03b: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? OBK. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Veel te uitgebreid. Veel te ingewikkeld. Duurt veel te lang voordat een structuur van een vak beschikbaar is.
2	niet alles goed vindbaar, niet detaillistisch genoeg (leerdoelen)
3	Wij moeten dit nog in het echie oppakken

Vraag A03c: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? Productlist Service. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Dataset is nog te smal en niet volledig maar daarvoor loopt een iECK-harmonisatie traject.
2	slecht een beperkt deel deze service gebruikt
3	Is voor nu nog een interne test

Vraag B01a: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken

Zo ja kunt u ook beschrijven welke onderdelen? Zo nee, waarom niet? ECK Distributie en Toegang. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Wel ECK Distributie en Toegang
2	dit (nog) niet van toepassing is omdat wij niet zelf content leveren
3	Omdat we nu BDL gebruiken. Wachten op de harmonisatie
4	dit (nog) niet van toepassing is
5	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
6	dit (nog) niet van toepassing is (wij geen educatieve uitgeverij zijn.)
7	Nog niet, maar wel in de nabije toekomst
8	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
9	wel ECK2 nu UWLR
10	dit (nog) niet van toepassing is

Vraag B01b: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken

Zo ja kunt u ook beschrijven welke onderdelen? Zo nee, waarom niet? Directe Toegang (BDL). Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	dit (nog) niet van toepassing is omdat wij niet zelf partijen op elkaar aansluiten
2	dit (nog) onbekend is
3	De Lisette Werter Groep is gespecialiseerd in het Mbo
4	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
5	dit (nog) niet van toepassing is omdat wij geen educatieve uitgeverij zijn.
6	dit (nog) niet van toepassing is
7	dit (nog) niet van toepassing is
8	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
9	dit (nog) niet van toepassing is

Vraag B01c : Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken

Zo ja kunt u ook beschrijven welke onderdelen? Zo nee, waarom niet? Basispoort. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	wij weinig activiteiten ontplooiën in het po
2	PO is niet onze doelgroep (nog)
3	wel op aan het oriënteren
4	De Lisette Werter Groep is gespecialiseerd in het Mbo
5	wij ons op dit moment niet bezig houden met het maken van een LAS-systeem
6	dit (nog) niet van toepassing is
7	Wij zijn geen afnemer van educatief materiaal. Wel zijn wij voorstander van een publiek distributiekanaal voor al het (evt. goed gekeurd) digitaal lesmateriaal.
8	MagnaView werkt met bulkdata uit onderwijsinformatiesystemen
9	ja, namelijk de leerlinggegevensservice UWLR
10	dit (nog) niet van toepassing is
11	hebben wij (nog) niet geïmplementeerd

Vraag B01d: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden en bouwblokken

Zo ja kunt u ook beschrijven welke onderdelen? Zo nee, waarom niet? De Kennisnet federatie. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	dit (nog) onbekend is. ik niet weet hiermee wordt bedoeld. Entree?
2	Volgens mij horen deze blokken hier niet thuis. We maken wel gebruik van de IDP/SSO zaken
3	wel op aan het oriënteren
4	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
5	dit (nog) niet van toepassing is
6	dit (nog) onbekend is
7	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
8	dit (nog) niet van toepassing is

Vraag B03a: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? ECK Distributie en Toegang. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	De koppeling is nog niet in productie; levert nu ds nog geen rendement op
2	Te weinig aangesloten scholen (die klant van ons zijn)

Vraag B03b: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? Directe Toegang (BDL) . Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Niet stabiel, kwalitatief onvoldoende

Vraag B03d: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? De Kennisnet federatie . Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Het gebruik en de acceptatie in het onderwijsveld kan m.i. beter. Het feit dat Basispoort opgezet kon worden terwijl het onderwijsveld had aangegeven hiervoor Entree te willen gebruiken, is een van de voorbeelden.
2	Gebruiksvriendelijkheid voor scholen kan beter

Vraag C01a: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden, zo nee waarom niet? NL QTI. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	nog geen vraag naar
2	dit (nog) niet van toepassing is
3	dit (nog) niet van toepassing is voor ons pakket
4	dit (nog) niet van toepassing is
5	dit (nog) onbekend is
6	dit (nog) niet van toepassing is
7	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
8	dit (nog) niet van toepassing is
9	dit (nog) niet van toepassing is
10	dit (nog) niet van toepassing is

Vraag C01b: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden, zo nee waarom niet? DEP. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	dit (nog) niet van toepassing is (onze partners dit niet gebruiken)
2	Te ingewikkeld
3	dit (nog) niet van toepassing is
4	dit (nog) niet van toepassing is
5	dit (nog) niet van toepassing is
6	dit (nog) onbekend is
7	dit (nog) niet van toepassing is
8	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
9	dit (nog) niet van toepassing is
10	dit (nog) niet van toepassing is
11	dit (nog) onbekend is

Vraag C01c: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden, zo nee waarom niet UWLR Leerlinggegevens (EDEX). Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	dit (nog) niet van toepassing is
2	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata

Vraag C01d: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden, zo nee waarom niet UWLR leerresultaten. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	dit (nog) niet van toepassing is, pas vanaf 2.0 voor ons toepasbaar
2	dit (nog) niet van toepassing is
3	dit (nog) niet van toepassing is
4	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
5	dit (nog) niet van toepassing is. Komt in 2015
6	Nog niet geïmplementeerd

Vraag C01e: Maakt u gebruik van de onderstaande standaarden, zo nee waarom niet? DULT Leer-toets resultaten. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	onze partners dit niet gebruiken
2	we gebruiken UWLR
3	dit (nog) niet van toepassing is
4	Is toch alleen beschikbaar voor en door Cito?
5	dit (nog) niet van toepassing is MagnaView werkt met bulkdata
6	dit (nog) niet van toepassing is
7	Dit mij onbekend is

Vraag C03a: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? NL QTI. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Liever naar naar de internationale standaard, te beperkend nu

Vraag C03c: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? UWLR Leerlinggegevens (EDEX). Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Huidige versie geen getrapt overhalen
2	in de praktijk blijkt dat verschillende leveranciers de UWLR-standaard op verschillende wijzen inzetten en interpreteren
3	De koppeling is nog niet in productie, kan pas rendement gaan opleveren als deze actief is.
4	het nog enige uitbreiding kan gebruiken.
5	is niet aangepast op de praktijk

Vraag C03d: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? UWLR leerresultaten. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	nvt
2	zie eerder antwoord
3	afstemming moet rechtstreeks tussen LAS/LVS en educatieve uitgevers.

Vraag C03e: Levert de standaard of het bouwblok het gewenste rendement, zo nee waarom niet? DULT Leer-toets resultaten. Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	het soms conflicten oplevert.

Vraag D02: Maakt u hier gebruik van? Nee, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	Huidige versie geen getrapt overhalen
2	in de praktijk blijkt dat verschillende leveranciers de UWLR-standaard op verschillende wijzen inzetten en interpreteren
3	De koppeling is nog niet in productie, kan pas rendement gaan opleveren als deze actief is.
4	het nog enige uitbreiding kan gebruiken.
5	is niet aangepast op de praktijk

Vraag D04: Welke van onderstaande standaarden schrijft u voor t.b.v. gegevensuitwisseling? Anders, omdat ...

Nr.	Antwoord
1	bovenstaande brgrippen geen standaarden zijn
2	Eck 2.0
3	wij schrijven niets maar ondersteunen zo veel mogelijk standaarden

Vraag E02: Bent u voor één van onderstaande gecertificeerd? Nee, omdat...

Nr.	Antwoord
1	nog geen vereiste
2	Nog in de planning om OSO-gecertificeerd te worden
3	nvt

Vraag E03a: Krijgt u vragen van scholen ten aanzien van beveiligingsbeleid? Zo ja, welke? Ja, namelijk

Nr.	Antwoord
1	afhankelijk van aansluitende partner
2	..
3	is het goed beveiligd?
4	Of ons pakket technisch voldoende veilig is.
5	vragen over opslag-beveiliging
6	vnl op het gebied van privacy
7	Juridische aspecten van gegevensbescherming
8	wat wordt er uitgewisseld?
9	Rol als Bewerker

Vraag E03b: Adviseert u ook om bepaalde beveiligingstandaarden te gebruiken? Zo ja, welke? Ja, namelijk

Nr.	Antwoord
1	Veilige wachtwoorden etc.
2	SSL
3	Reguliere IT-standaarden conform WBP en andere wet- en regelgeving
4	DULT en HTTPS en goede wachtwoorden
5	HTTPS, tokens
6	.

Vraag E03c: Stelt u eisen aan beveiliging van andere ketenpartijen? Zo ja, welke? Ja, namelijk

Nr.	Antwoord
1	afhankelijk van partner
2	vele, geheimhouding, omgeving, etc.
3	Niet direct, maar controleren wel of bijv. koppeling Basispoort voldoende veilig is
4	Die m.b.t. UWRL-standaard
5	o.a. SSL
6	Eisen conform WBP en andere wet- en regelgeving
7	HTTPS
8	HTTPS, webservices, SOAP koppelingen
9	minimaal SSL om gegevens uit te wisselen